DRAUGAS
šeštadienis, rugpj. 4,
1956

MOKSLAS ★ MENAS LITERATŪRA

DRAUGAS
Saturday, Aug. 4,
1956

S. Raštikio Kovose dēl Lietuvos

JUOZAS KOJELIS, Los Angeles, Calif.

Lietuviškoji prisiminimų literatūra šiomis dienomis pasipildė dar vienu veikalu — Stasio Raštikio pirmąja prisiminimų knyga, vardu Kovose dēl Lietuvos. Šio žanro veikalų ypač pagausėjo pastarajame penkiolikmetyje ir jų dauguma vaizduoja netolimosios praeities sūkuringus epizodus: kančias ir išgyvenimus bolševikų ir nacių kalėjimuose, kacetuose, tardymų kamerose, mirties kolonose.

Buv. Lietuvos kariuomenės vado Stasio Raštikio pasirodžiusią prisiminimų knygą būtų galima pavadinti plačia autobiografija. Įvykių eiga išdēstyta tiksliai chronologine tvarka, tarsi dienoraštyje. Tai, ką autorius sako apie eilinį karį fronto linijose, būtų galima pasakyti ir apie jį patį: jis aprašo tuos įvykius ir, spręsdamas klausimus, operuoja tais faktais, kuriuos "savo akimis matē, savo ausimis girdējo ir pergyveno savo širdimi". (Palygink 135 p.).

Veidų ir vardų galerija

Autorius savo prisiminimus pradeda savo vaikystēs vietovēs Dūkšto aprašymu. Toliau kalba apie tėvus, brolius, draugus, pilną fantazijos laimingą vaikystę, išdaigas, kurios visiems vaikams bendros, todėl ir skaitytojui savos ir mielos. Su kiekvienais metais akiračiai auga, horizontai plečiasi. Autorius be galo pastabus ir žodingas, fiksuodamas besikomplikuojančio gyvenimo eigą: mokslas Zarasuose, kariuomenē ir frontai, Rusija, I Pasaulinio karo metu, revoliucija, žmonės, laikas ir vietos, jaunuolio troškimai ir svajonės verčia prisiminimų lapus.

Su dramatine įtampa autorius vaizduoja Lietuvos savanorių kovas su bolševikais, savo sužeidimą, nelaisvēs dienas sovietų kalėjimuose, triumfališką grįžimą iš nelaisvės. Jis viską pastebi, viską prisimena, viską užfiksuoja.

Perėmęs Lietuvos kariuomenēs vadovybėje augščiausius postus, autorius gali dar toliau apžvelgti. Su kiekvienu prisiminimų puslapiu iškyla nauji veidai ir vardai savų ir svetimųjų. Vienas po kito pradefiliuoja nacių vadai, lenkų tuometinēs garsenybēs, Kremliaus skerdyklos vyriausi budeliai. Tarsi nepabaigiama ilgoje ikiuotēje pro akylaus stebētojo akis žygiuoja Stalinas su Hitleriu, Ribbentropas su Molotovu, Beck, Brauchitsch, Vorošilovas, Mikojanas, Moscickis, Rydz-Smigly, Bekas, Ulmanis, Balodis, Berkis, Pats, Laidoneris, Smetona, Tubelis, Kubiliūnas, Merkys, Škirpa, Grinius, Stulginskis, Žukauskas, Mironas, Paltarokas, Jurgutis, Skučas, Bistras, Urbšys, Bizauskas, Jačkus, Gerulaitis ir t. t.; jie visi prezidentai, diktatoriai, generolai, ministeriai, diplomatai ir daugybė kitų reikšmingesnių ir ne taip reikšmingų viešojo gyvenimo figūrų.

Daugelio jų jau nēra gyvųjų tarpe arba nebetekę savo laikytų postų ir titulų, Raštikio prisiminimų plunksna grąžina vieniems gyvybes, kitiems turētas pareigas ir titulus. Taikliose charakteristikose jie tampa gyvi savo išviršine išvaizda, dvasinēm savybēm, autentiškais dialogais.

Generolas Raštikis daug kur buvęs, keliavęs, kariavęs. Kaip Lietuvos keliaujantis ambasadorius ar tautos reprezentantas su oficialiais vizitais ir platesnių delegacijų sudētyje jis buvo priimtas Rygoje, Taline, Londone, Berlyne, Varšuvoje, Maskvoje. Atmintinų įvykių virtinėje ir trumpesnēse bei ilgesnēse digresijose jis pabrēžia įdomių įdomiausias temas, k. t.: kitų kraštų geografinės ir buities įvairenybes, Tifliso lietuvių kolonija bolševikų revoliucijos metu, Kauno kunigų seminarija 1918 m., lietuviai bolševikų kalējimuose 1919-21 m., vokiečių karo akademija, derybos Kremliuje 1939 m., sovietų bazių dislokacija Lietuvoje, pasikalbėjimai su Hitleriu, Ribbentropu, Lenkijos valdovais, vokiečių

Gen. Stasys Raštikis

Rugsējo 13 dieną švęs savo 60 m. amžiaus sukaktį (gimęs 1896.IX.13)

pastangos įtraukti Lietuvą į karą prieš lenkus, lenkų kariuomenēs internavimas Lietuvoje, įdomi maršalo Rydz-Smigly legenda, Anglijos karaliaus vainikavimo iškilmės ir t. t.

Iš lietuvių vidaus gyvenimo įdomybių pažymētina: kariuomenēs vado santykiai su prez. Smetona, tautininkais, jaunalietuviais, režimo šulų intrygos prieš kariuomenės vadą, jų pasikėsinimai prieš Lietuvos Šaulių s-gą; Černiaus ir Merkio vadovaujamų vyriausybių sudarymo užkulisiai, autoriaus pažiūros į buvusią valstybės santvarką, režimo vadus, opozicines grupes, pasisekusius ir nepasisekusius sukilimus ir kt.

Slaptas pergamentas

Raštikis išvynioja pargamentą, prirašytą slaptųjų anų dienų įvykių prezidentūroje, ministerių kabinetų posēdžiuose, kariuomenės štabuose, kitų valstybių sostinēse. Apie vienus tų įvykių anų laikų visuomenė žinojo, apie kitus kiek nujautē, apie trečius — nė sapnuot nesapnavo. Laiko tēkmē nunešė juos su realiom ar galimom pasekmēm. Bet jie liko reikšmingi Lietuvos istorijai ir brangūs ypač tiems, kurie patys anų laikų vidaus ir tarptautinės politikos "kvapą" jautē ir vienaip ar kitaip reagavo.

Autorius, parodydamas asmenis, nestebi jų privataus gyvenimo pro rakto skylutę. Jis kalba ir rodo juos skaitytojui kaip tam tikrus pareigūnus, atliekančius pavestas ar pačių pasiimtas viešojo gyvenimo funkcijas. Jis mielai kalba apie teigiamąsias savybes, gi apie neigiamąją pusę kalba santūriai, arba leidžia tik faktams kalbēti. Pvz. jis daug eilučių skiria prez. A. Smetonos panegirikai. Tačiau iš faktų galima padaryti vienintelę išvadą, kad anas gabus ir darbštus vyras ir didelis patriotas visai netiko į "tautos vadus". Perlengvai pasiduodavo pataikūnų intrigoms, į tarptautinę įvykių grēsmę reaguodavo nusiminimu ir nervais, į tautininkų režimui nepalankius reiškinius — grasinimais ir bausmēmis. Jei eilinio vado "kūrybiniam darbui nervingumas sudaro daug sunkenybių" (305 p.), tai ką kalbėti apie tariamą "tautos vadą". Netgi dramatinį klausimą: "Arba aš arba kariuomenės vadas" (633 p.) reikia suprasti tik kaip pyktyje ir nebesusivaldyme gimusią kontradikciją. Tai nereiškia, kaip iš pirmo žvilgsnio atrodytų, kad vienas iš dviejų turi pasitraukti, bet tik reikalavimą, jog kariuomenēs vadas imtųsi ministerio pirmininko pareigų.

Kariuomenės vadas apie kariuomenę

Apie mūsų buv. kariuomenę ги daug kalbēta, rašyta, karštai ginčytasi. Kaikas į viešą šiuo klausimu pasisakymą žiūri su perdētu jautrumu ir betkokią kritišką pastabą laiko kone valstybės išdavimu.

Ką apie mūsų buv. kariuomenę galvoja gen. Raštikis? Savo prisiminimuose apie kariuomenę jis kalba su meile, pagarba, pasididžiavimu. Jis kariuomenę supranta kaip vieną iš priemonių valdžios rankose valstybės saugumui laiduoti. Kariuomenē jam visą tautą jungiantis ir plačias jaunimo mases auklējantis veiksnys. Apie savo darbą, pastangas, pravestas ir bandytas pravesti reformas autorius plačiai kalba šioj knygoje. Tačiau meilē ir pasididžiavimas sava kariuomene nekliudo jam kritiškai pažvelgti ir į kariuomenėje įsiveisusias blogybes. Prisiminimų skaitytojas, versdamas knygos lapus, užtiks generolo pasisakymus kad ir tokiais klausimais: generolų skaičius Lietuvos kariuomenēje (480 p.), kandidatų į gen. štabo karininkus ir karo mokyklą atrinkimas (277 ir 372 p. p.), apsileidimas štabuose (302 p.), kariuomenė ir politika (393 p. ir kitur), pasinešimų reiškiniai į atskirą luomą (380 p.), į paradus (330 p.) ir t. t.

Jei būtų paliesta buvę karininkų atlyginimai, turint galvoje anuometinį Lietuvos gyvenimo standartą ir segregacijos (kad ir dalinės) viešose susisiekimo priemonēse klausimą, turētume pilną buv. kariuomenēs vado pasisakymą tom temom, kuriom taip karštai yra buvę diskutuota.

Rašo su literatūriniu polēkiu

Raštikis savo gyvenimo praeitį ir su ja susijusius kitus įvykius dėsto aiškiai, nuoširdžiai, įdomiai. Jam nėra "svarbių" ir "nesvarbių" prisiminimo momentų. Vaikui išvengti kietų avinio ragų yra tiek pat svarbu, kaip ir fronto kariui priešo kulkų. Tad ir autorius su tuo pačiu nuoširdumu kalba apie skerdžiaus vaiką, savo jaunystēs draugą, kaip ir apie kurį nors garsų generolą. Rašo ne sausai, bet su literatūriniu polēkiu. Štai pora sakinių iš Anglijos karaliaus vainikavimo aprašymo:

"Man ypač krito į akis vienas kardo nešējas. Daugeliu ordenų pasipuošęs, ilgu apsiaustu apsidengęs, labai senas lordas abiem rankom laikė į viršų iškelto kardo rankeną su tokia pagarba, su tokiu misticizmu, bet kartu ir išdidumu, ir su tokiu pietizmu ir atsidavimu savo pareigai, kokį retai galima pamatyti net kunige, nešančiame monstranciją iškilmingoje bažnytinēje procesijoje. Atrodē, kad tas lordas nešė prie altoriaus visą savo ilgo gyvenimo tikslą". (435 p.).

Aprašydamas atskirus gyvenimo laikotarpius ar reikšmingesnius įvykius, sugeba išgauti skirtingą nuotaiką. Apie vaikystę ir buvusią šeimos laimę rašo švelniai, apie Lietuvai grįžusį Vilnių — su pasiilgusiojo romantika, apie svarbius valstybēs reikalus — rimtai svarstydamas, tarsi jų teisingas sprendimas dar lemtų ateitį. Tragiškos įtampos išgauna aprašinėdamas fronto kovas, savo sužeidimą ir patekimą bolševikų nelaisvėn, Lietuvos nelaimių uvertiūrą — derybas Maskvoje. Su koncentruoja daug nuotaikos, naudoja stilistines priemones. Skaitai tarsi romaną. Pasakojimas sklandus, pajvairintas taikliom sutiktų asmenų charakteristikom ir istoriniais intarpais, susijusiais su laiku, įvykiais, vietom.

Paskelbdamas tuos prisiminimus, S. Raštikis atliko didelį darbą ir pasitarnavimą Lietuvos istorijai. Paskelbtieji faktai autoriaus asmeniškai patirti, išvadinēs mintys giliai išmąstytos. Pats autorius į savo prisiminimus žiūri, kaip į viešą savo gyvenimo išpažintį. (16 p.).

Sąžiningai siekdamas tiesos ir prisiminimų pilnumo, mini ir tuos faktus, kurie surišti su kokia nors nesēkme. Apie save kalba kukliai ir kaikuriuos užtarnautus laimėjimus pats nuvertina.

Kadangi prisiminimai liečia įvykius iš artimosios mūsų tautos istorijos ir iš kontroversinio režimo laikotarpio, reikia tikētis, jog knyga iš-

(Nukelta į 4 pusl.)

Juozas Almis Jūragis

Pasilikusiai

Sakyk man, tolima mergaite,
Tėvynės mano išdidžios,
Kaip man be meilės apsieiti,
Be tavo šypsenos gražios?

Kai saulei gęstant marios tviska
Klausaus širdies kalbos keistos.
Tavęs ilgiuos labiau už viską
Gal amžių amžiams prarastos...

Tavųjų rūtų ir radastų
Kvapu nusmelkia taip širdis...
Jei čia ateitumei, atrastum
Dar meilės degančias ugnis.

O tiek jau metų. Žilo plauko
Sulaukė mano paausiai,
Nors rodos vakar tik palaukėj
Manųjų žodžių tu klausei.

Ten švietė pažarai raudoni
Pilkam padangės debesy,
O tavo akys, balso tonas
Man sakė — mano tu esi...

Kaip man gyvent, kad viskas keitės,
Kaip man gyventi be vilties? — — —
Mergaite Nemuno pašlaitės,
Argi ir tu, ir tu keities

Kaip kinta rūbai, žemė, žmonės
Ir dienos žmogiškos dalios? — — —
Tik nesikeičia ši kelionė
Ir negrąžina atgalios... ...

Sekundēs

Nepailsdamos išbarsto
Dienos amžiaus minutes,
Ir jomis man iki karsto
Kelią einamą nuties,
O svajonės mano šviesios
Žais viliojimų ugny
Ir kartos man ir kuždės vis: —
Per trumpai tu gyveni...

Kai prieisiu kapo rimtį
Ir užges šviesa dienos,
Nebegrįšiu pasiimti
Aš sekundės nei vienos,
Bet svajonės mano šviesios
Neužges — liepsnos jaunai
Ir kartos man ir kuždės vis: —
Per trumpai čia gyvenai... ...

NIDOS ŽVEJŲ KAIMELY

Žvejas ir moterys besišnekučiuodami eina iš bažnyčios. Dabar gražioji Nida paversta į žvejybos kolchozą.

KULTŪRINĒ KRONIKA

● **Lietuvos vietų vardynas.** Lietuvių Enciklopedijos leidykla jau išsiuntinējo pulk. J. Andriaus paruoštą Lietuvos žemėlapį, apie kurį jau mes pakartotinai rašēme. Drauge su žemēlapiu eina ir 46 puslapiai teksto. Čia dr. A. Bendorius paruošęs pagrindinius statistikos duomenis apie Lietuvą; prof. K. Pakštas atskirame straipsnelyje aptaria Lietuvos ribas ir gyventojus; čia apžvelgiama istorinė Lietuva, sienos su Sovietų Rusija bei Lenkija, Potsdamo linija. Prof. S. Kolupaila patiekia Lietuvos hidrografinius duomenis, išvardindamas žymesnių Lietuvos upių ilgumą ir ežerų plotą.

Antrąją teksto dalį sudaro Lietuvos žemēlapio vardynas, sudarytas dr. A. Salio. Vardyne yra 3,600 pagrindinių lietuviškų vardų, o su įtrauktais nacių ir sovietų pavartotais pakaitais bei kitais atitikmenimis vardynas išaugo iki 7,000 vardų. Vardyną sudarant talkino P. Balčius, A. Dundulis, gyd. J. Jusionis, red. J. Kardelis, Vyt. Medešis, M. Nosalius, adv. N. Rastenis, Ant. Bernotas, P. Būtēnas, dr. P. Jonikas, dr. Pr. Skardžius, prof. Kolupaila, prof. K. Alminas, prof. J. Puzinas. Vardynas yra kirčiuotas ir tai yra pirmas tos rūšies mūsų leidinys. Jis labai bus naudingas rašantiems. Vardyne pasistengta atstatyti ir Mažosios Lietuvos tikruosius lietuviškus vardus. Daugelis tų vardų — prūsiški, bet jų lytys artimos lietuviškoms ir jie čia rašomi lietuviškai. Iš vardyno bus daugeliui įdomu atsekti, kaip dabar maskoliai kaikurias Lietuvos vietas yra perkrikštyję (pvz. Mariampolė dabar vadinama Kapsukas). Gerai, kad prie vardyno dar pridēti dr. A. Salio paaiškinimai lietuvių ir anglų kalbomis. Lietuviškiems vardams pažymētos ir kirčiuotės.

● **Jono Balio "Mitologiškos sakmės".** Prieš pat vasaros atostogas Nidos Knygų klubas išleido 13-jį savo leidinį — dr. Jono Balio "Mitologiškas sakmes". Knyga 191 psl., kolenkoro viršelyje, atspausdintą 2,500 egz. Pratarmėje dr. J. Balys kiek ilgiau aiškina mitologijų tikslą, kuris buvęs praktiškas: žmogus norėjęs išvengti jam gresiančių pavojų, norėjęs susidaryti palankesnes gamtines sąlygas, pagaliau atitinkamai nuteikti antgamtines jēgas, kuriomis jis tikējo". Autorius toliau tvirtina, kad tik toliau kultūroje pažengusiose tautose misticizmas daugiau atitrūksta nuo praktiškumo. Medžiaga sutvarkyta pavyzdingai ir sistematiškai.

● **Prof. V. Jakubēnas** savo atostoginėje kelionėje aplankė savo pažįstamus Clevelande, New Havene, New Yorke, Washingtone. Pas prof. J. Žilevičių atšventē savo 16 m. vedybinio gyvenimo sukaktį, apžiūrējo jo turtingą muzikos archyvą. Brooklynan tēvui L. Andriekui nuvežė dail. A. Varno paveikslą ir Aidams parašė straipsnį apie Dainų šventēs laimējimus. Šiuo metu Miami mieste ilsisi pas Kl. Kielienę. Tame mieste aplankė A. Dambrauskait-Radzuvienę. Greitu laiku pradeda savo kelionę atgal į Chicagą.

● **Stasės Prapuolenytės,** "Moters" redaktorēs, eilēraščių rinkinys "Mieli žodžiai" išeis rudenį. Leidžia "Venta" — Vokietijoje. Knyga turės apie 8 pusl. Aplankas dail. Telesforo Valiaus.

● **Dr. V. Daugirdaitės-Sruogienės** parašytoji **Lietuvos istorija**, kuri, kaip antroje antraštėje pažymēta — pavaizduoja Lietuvą amžių sūkuryje, jau išspausdinta ir siuntinējama prenumeratoriams ir knygynams. Tas Tėvynės Mylētojų draugijos leidinys yra stambus — daugiau kaip 950 pusl., išleistas tai draugijai švenčiant 60 m. sukaktį (įsteigta 1896 m.). Autorē įžangoje pažymi, kad šis veikalas "nėra originalus, vien pirmaisiais šaltiniais pagrįstas tyrinėjimas, o tik pastangos patiekti plačiajai visuomenei svarbesnius ir būdingesnius mūsų praeities įvykius, surenkant, kiek tai sąlygos leido, naujesnius, ypač lietuvių istorikų darbo vaisius, išmētytus po įvairius veikalus, žurnalus, periodinius leidinius". Vietomis nutolstama nuo tradicinio faktų vertinimo. Platus Lietuvos proistorēs skyrius, peržiūrētas dr. J. Puzino.

Autorei teko nemažai skubēti, nes knyga buvo pradēta spausdinti rankraščio tik pusę dar teparuošus. Autorė pasinaudojo medžiaga, esančia keliolikoje Chicagos bibliotekų ir kaiką parsitraukē iš toliau susirašinējimo keliu. Knygoje išplečiami spalvingesni Lietuvos praeities epizodai, įvedama istorinių anekdotų ir posakių. Veikalas turi šiuos skyrius: Lietuvos proistorė, Lietuvos valstybēs įkūrimas, Lietuvos įsigalējimas, Lietuva Vytauto Didžiojo viešpatavimo laikais, Lietuva išsilaiko savo išsiskleidimo viršūnėse, Lietuvos pastangos savarankumui išlaikyti, Lietuvos valstybės silpnėjimas, Valstybēs pakrikimas ir nepriklausomybēs galas, visos lietuvių žemēs svetimųjų valdomos, Atgimusi nepriklausoma Lietuvos respublika.

Nepriklausomos Lietuvos laikotarpis trumpai tepaliestas, JAV ir kitų šalių išeivija — dar trumpiau. Galima suabejoti ir dėl autorės objektyvumo kaikuriose vietose. Pvz. pusl. 934, kur rašoma apie tikybinius reikalus nepriklausomoje Lietuvoje, sakoma: "bažnytiniai santykiai iki galo liko neaiškūs, o Vatikanas — Lietuvai nepalankus". Kaikurie nesutarimai su tuometiniu autoritatyviniu režimu dar nereiškia nepalankumo Lietuvai. Teisingai sakoma, kad draugą pažinsi nelaimėje. Didžiosios Lietuvos nelaimēs metu Vatikanas yra viena iš labai nedaugelių Europos valstybių, prie kurios veikia laisvos Lietuvos atstovybė ir kurios radijo stotis remia kovą už Lietuvos išlaisvinimą bei duoda laiko lietuviškai valandēlei.

Prie knygos yra ketvertas žemēlapių: Lietuva Mindaugo laikais, Lietuva XV amžiuje, Lietuvos Lenkijos valstybė po Liublino unijos ir V. Stulpino išleistas senovēs žemėlapis, vaizduojąs Lietuvą XV ir XVI šimtmety.

● **Brazilijos Lietuvių muzējui** gaunamos patalpos. Muzėjaus pagrindą sudaro šimtamečios liaudies menininko — drožinētojo A. Trumpio kūriniai bei dalis buvusios Religinio Meno parodos eksponatų.

● **Dail. Justinui Vienožinskiui** suējo 70 m. amžiaus. Dailininkas yra stipriai pasireiškęs peisažų ir portreto srityje bei paruošęs daug mūsų jaunesnių dailininkų. Šiuo metu dirba Vilniaus Valstybiniame Dailės muzējuje.

NAUJAS LAIMĖJIMAS

P. Vygantas — pramoninės psichologijos daktaras

M. ŽVILIUS, Urbana, Ill.

Jau susilaukėme paties pirmojo iš tremties atvykusio akademiko, kuris šiame krašte pradėjęs savo srities studijas įsigijo daktaro laipsnį. Tai Vytautas Petras Vygantas, liepos mėn. 26 d. apgynęs savo disertaciją, įvertintą ypatingais pagyrimais. Mokslinis darbas palietė metodologinius klausimus, už kurių sumanų išnagrinėjimą Illinois universitetas mūsų tautiečiui suteikė augščiausią mokslinį laipsnį. Jaunasis daktaras specializavosi pramoninės psichologijos srityje ir yra pirmas šios šakos lietuvis specialistas.

Gabus studiozas

Dr. V. Vygantas gimė 1930 m. Klaipėdoje; pradžios mokyklą lankyti pradėjo Tauragėje. 1948 metais baigė gimnaziją Gr. Hesepes tremtinių stovykloje. Tais pačiais metais įstojo į Pabaltijo universitetą, bet kadangi ten tuo metu psichologija nebuvo dėstoma, mokėsi istorijos. Atvykęs į JAV 1949 metais, savo studijas pradėjo Brooklyn kolegijoje, įsigydamas bakalaureatą.

Toliau mokėsi Fordham universitete, kuris jam suteikė magistro laipsnį. Lankydamas šią garsią tėvų jėzuitų mokyklą, parengė įdomią studiją apie lietuvių karininkų interesus ryšium su drastišku aplinkos pasikeitimu. Atvykęs į Urbaną, toliau tęsė savo studijas. Už ypatingus pasižymėjimus moksle yra laimėjęs eilę stipendijų, gi paskutinius 2 metus yra dirbęs kaip universitetinio personalo narys, atlikdamas eilę tyrinėjimų psichologijos srityje.

Veikluš visuomenininkas

Dr. V. Vygantas yra pasižymėjęs ne vien akademiniais laimėjimais. Visuomeninėje veikloje šis jaunas akademikas yra išvaręs itin plačią veiklos vagą. Jo nuoširdžias pastangas puošia eilė konkrečių laimėjimų ateitininkų, studentų organizacijose bei spaudos darbe.

Ateitininkiška veikla apėmė įvairias ritis. Jis buvo moksleivių studentų centro valdybose, priklausė Vyr. At-kų Federacijos valdybai. Mažai kam žinoma, bet šiame krašte pasireiškiančių lietuviškų organizacijų stovyklų judėjimą yra pradėjęs dr. Vygantas. Prieš eilę metų, kai dar apie stovyklas nebuvo galvojama, buvo įgyvendintas jo sumanymas prie Clevelando surengti moksleivių ateitininkų stovyklą. Gi kai buvo konkrečiai įrodytas galimumas tokias stovyklas rengti, tuo pavyzdžiu pasekė ir kiti, ir šiandien mes nebegalime įsivaizduoti vasaros be mūsų jaunimo organizacijų stovyklų. Kai šią žiemą pirmą kartą buvo rengiami ateitininkų ideologinio pasiruošimo kursai, šis uždavinys buvo pavestas jaunajam daktarui. Ne vienas šį įvykį ateitininkiškoj veikloj laiko epochiniu, gi ypatingas kursų pasisekimas buvo galimas tik dr. Vyganto dėka, kuris parodė retą sugebėjimą kursus organizuoti ir jiems vadovauti.

Lietuvių Studentų sąjungoje

Nemažesni darbo nuopelnai puošia mūsų daktaro veiklą bendroje studentų sąjungoje. Savo laiku priklausęs sąjungos centro valdybai, jis buvo išdirbęs pirmą sąjungos konkrečių veiklos gairių planą ir jam sąjungos veiklą gyvai įtakojant, tais metais buvo atsiekti patys stambiausi mūsų studentijos laimėjimai. Jo suplanuotos šalpos vajus buvo pats sėkmingiausias sąjungos veikloje, gi vienintelio anglų kalba leidžiamo lietuvių žurnalo Lituanus "kaltininku" yra dr. Vygantas. Jis įkūrė studentų sąjungos užsienio skyrių, sukvietė talkininkus ir jo sumanumo dėka buvo pradėtas leisti kuklus biuletenis, per 2 metus išaugęs į rimtą ir vertingą žurnalą. Ir dabar daktaras yra šio leidinio motor movens, vežąs pagrindinę leidinio redagavimo ir leidimo naštą.

"Akademinių Prošvaisčių" redaktorius

Kas mėnesį Draugo skiltyse pasirodanti studentiško gyvenimo apžvalga visuomet parengiama jaunojo daktaro, kuris vadovauja šio dienraščio studentų skyriaus redakcijai. Gi savo straipsniais jis yra talkininkavęs eilei lietuviškų laikraščių.

Būtų galima išvardinti eilę kitų nemažiau svarių uždavinių, kuriuos dr. Vygantas yra atlikęs. Tiesa, plačioj visuomenėj jo darbai nėra išgarsinti, nes jis pasižymi dideliu kuklumu, niekur sau asmeninės garbės netrokšdamas. Nesileidžia jis renkamas į pirmininkus, palikdamas tą garbingą vietą kitiems, tačiau už jį kalba jo svarūs darbai. Turįs gerą psichologinį žmonių pajutimą ir būdamas labai atviras gyvenimiškai aplinkai jis sugeba giliai įžvelgti į problematinius mūsų klausimus. Jo kalbos pasižymi konkretumu.

Eilė pasiūlytų tarnybų

Dr. Vygantas yra susilaukęs visos eilės darbo pasiūlymų. Profesoriauti jį kvietė žymus Pennsylvanijos universitetas ir eilė kitų kolegijų, federalinė valdžia siūlė keletą darbų Washingtone ir kitur, tačiau jis pasirinko didžiausios amerikiečių oro susisiekimo linijos American Airlines pasiūlymą. Tai pirmasis pramonės psichologas šioj bendrovėj.

Nėra abejonės, kad mūsų tautietis savo sugebėjimais ir dinamiškumu ir toliau sėkmingai skins sau laimėjimus. Jo tėvams, gyvenantiems Chicagoje, sūnaus atsiektas laimėjimas yra gražus atpildas už jų rūpesčius, gi mes tikimės, kad jis neapleis lietuviškos veiklos ir linkime jam sėkmingo pasireiškimo.

Stiklely daugiau prigerta, kaip ežeruose. — **Priežodis**

Sveikatos Centras Northwest Sidėj

NORTHWEST HEALTH CENTER

1869 No. Damen Avenue

DR. PETRAS B. SCHYMANSIMANSKIS, direktorius

Ši įstaiga nemažą skaičių ligonių sugražino į pasveikusių eiles. Čia patyrę daktarai teikia medicinos pagalbą, gydo nuo Odos, Reumatizmo, Skilvio, Nervų, Kepenų ir kitų sunkiai gydomų ligų.

Be operacijų, be skausmų čia yra gydoma medikaliai-gamtiškais ir fiziniai-elektriniais būdais: elektros ir fiziniais masažais. Čia gydo trūkį (rupture), trūkį turintiems asmenims pritaiko diržus (trusses); kraujagyslių išsiplėtimą (vericose veins); užsisenėjusias vyrų ir moterų ligas; alkoholizmą.

Kalbame lietuviškai.

Valandos: 10 v. ryto iki 8 v. vak.

1869 No. Damen Avenue

(Cortland & Damen Ave.)

Telef. ARmitage 6-8200

STEPHENS LIQUORS

Choro vedėjas K. Steponavičius, savininkas

4134-36 Archer Avenue

(Kampas Francisco gatvės)

Daugelis lietuvių jau žino, kad pas savo tautietį yra didesnis pasirinkimas ir žemesnės kainos.

PASITIKRINKITE IR JŪS.

BISQUIT COGNAC	5th $4.85
GRAIN ALCOHOL, 190 proof	5th $4.85
GOLD LEAF COGNAC	5th $3.89
GOLDWASSSER LIKERIS	5th $3.39
SKAIDRIOJI	5th $3.29
IMPORTUOTAS PORTUGALIŠKAS VYNAS	5th 98c
IMPORTUOTAS TORINO VERMOUTH	Qt. $1.29
IMPORTUOTAS BAVARIŠKAS ALUS dėžė 24 buteliai	$5.39
KINSEY, PHILADELPHIA, THREE FEATHERS Blended Whiskey	5th $2.89

FREE PARKING LOT for CUSTOMERS.

VASARVIETĖ "NIDA"

Sav. Pr. Kalvaitis

BEVERLY SHORES, IND.

Tel. Michigan City TRiangle 2-2711

Lietuviškas maistas, alus ir vynas

Gera maudymuisi vieta

SOPHIE BARCUS

RADIO PROGRAMA

Iš WGES stoties — Banga 1390

NUO PIRMAD. IKI PENKTAD.

8:45 iki 9:30 val. ryte

ŠEŠTAD. 8:30 iki 9:30 ryte

PIRMADIENNIO vak. nuo 7—8 v.

SEKAD. 8:30—9:30 v. r. iš stoties WOPA — 1490 kil.

Chicago 29, Ill. HEmlock 4-2413

7121 So. ROCKWELL ST.

Tel. ofiso HE. 4-6699, rez. PR. 6-7333

DR. ANTANAS ALEKNA

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

1957 W. Garfield Blvd.

VAL: 1—4 ir 6—9

Šeštadieniais nuo 1 iki 4 val. p. p.

išskyrus ketvirtad. ir sekmad.

DR. ANNA BALIUNAS

AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS

— Pritaiko akinius —

6322 So. Western Avenue

Val.: kasdien 10-12 val. ir 7-9 val. vak. Šeštadieniais 10-1 val. Trečiadieniais uždaryta. Kitu laiku susitarus

Ofiso telefonas: PR 8-3229

Rez telef. WAlbrook 5-5076

DR. JUZĖ IR KĘSTUTIS AGLINSKAI

GYDYTOJAI IR CHIRURGAI

2300 West 51st Street

Val pirm. ir antr. 10 iki 12 ryto, 2iki 4 ir 6 iki 9 popiet; ketv. ir penkt. 2 iki 4 ir 6 iki 9 popiet. Šeštadieniais 10 iki 2 val. popiet.

Ofiso tel.PRospect 6-1795

Rez. tel. GRovehill 6-5603

DR. VL. BLAŽYS

PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS

4701 South Damen Avenue

(Kampas 47-tos ir Damen Ave.)

Val. kasdien nuo 6—8 val. vak.

Šeštad. 2—4 val. vak.

Trečiad. ir kitu laiku pagal sutartį

Telef. ofiso LAfayette 3-6048

Rez.: WAlbrook 5-3048

Tel. ofiso HE. 4-5849, rez. HE. 4-2324

DR. PETER T. BRAZIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

2434 West 71st Street

Val. Pirm., ketvir., penkt. 1-4 ir 7-9

Antr. 1-5, treč. ir šešt. pagal sutarties

DR. Z. DANILEVIČIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

6317 South Western Avenue

Chicago 29, Ill.

Pasimatymai pagal sutarties

Telefonas REpublic 7-4900

Rezidencija: GRovehill 6-8161

DR. T. DUNDULIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

4157 Archer Avenue

Ofiso val.: nuo 2-4 ir nuo 6-8:30 v. vak. Šeštadieniais nuo 2 iki 4 popiet

Trečiadieniais pagal sutartį

Ofiso tel. VIrginia 7-0036

Rezidencijos tel. BEverly 8-8244

Tel. ofiso VI. 7-0600, rez. RE. 7-6867

DR. BR. GAIŽIUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

(Spec. moterų ligos ir akušerija)

4055 Archer Ave.

Kampas Archer ir California Ave.

Atostogose iki rugp. 12 dieną, bet ofise dirbs gydytojas: 5-8 kasdien ir 2-6 šeštad.

Ofiso telef. YArds 7-1166

Rezidencijos — STewart 3-4511

DR. J. GUDAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

756 West 35th Street

(kampas Halsted ir 35-ta gatvės)

Ofisas bus uždarytas igi rugpjūčio 5-tos dienos.

Tel. WAlbrook 5-2670

Res. HIlltop 5-1560

Dr. Alexander J. Javois

(JOVAIŠAS)

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Marquette Medical Center

6132 So. Kedzie Avenue

VAL. 2—4 p. p. ir nuo 7—9 v. vak.

Trečiad. ir šeštad. pagal sutartį

Tel. ofiso PR. 6-3838, rez. RE. 7-9199

DR. A. JENKINS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

(LIETUVIS GYDYTOJAS)

2500 West 63rd Street

VAL. kasdien nuo 2—4 p. p. ir 7:30 iki 9 val. Trečiad. ir šešt. uždaryta

Telefonas GRovehill 6-1595

DR. ALDONA A. JUŠKA

AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ

PRITAIKO AKINIUS

Valandos: 9—12 ir 7—9 v. v. pagal susitarimą išskyrus trečiadienius

2422 West Marquette Rd.

Telefonas REliance 5-1811

DR. WALTER J. KIRSTUK

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

(LIETUVIS GYDYTOJAS)

3925 West 59th Street

VAL. 1—4 popiet, 6:30—8:30 vak.

Trečiad. pagal sutartį

Tel. ofiso ir buto OLympic 2-4159

DR. P. KISIELIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

4938 W. 15th St., Cicero

Atostogose iki rugpjūčio mėnesio 4 dienos.

Ofiso telef. LAfayette 3-3210, jei neatsiliepia, šaukite KEdzie 3-2868

DR. EMILY V. KRUKAS

GYDYTOJA IR CHIRURGĖ

4146 S. Archer Ave.

VAL. Kasdien popiet nuo 12-2:30 v. vak. pirm., antr., ketvirt. 6-8:30 v. Trečiadienį tik susitarus

Dr. Nina KRIAUČELIONAITĖ

(Gydytoja ir Chirurgė)

MOTERŲ LIGŲ IR AKUŠERIJOS SPECIALISTĖ

3750 West 71st Street

(Kampas 71st ir California)

Tel. ofiso ir rez. REpublic 7-4146

Val. 11-2 ir 6-9 v. v. Šešt. 1-4 p. p.

Priėmimas tik pagal susitarimą.

DR. IRENA KURAS

(Gydytoja ir Chirurgė)

KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTĖ

7156 South Western Avenue

(MEDICAL BUILDING)

Pirmad., antrad., ketv. ir penktad. nuo 11 val. ryto — 1 v. p. p. ir nuo 6 v. — 8 val. vakare. Trečiad. nuo 11 val. ryto — 1 v. p. p. Šeštad. 11 val. ryto iki 3 val. popiet.

Office tel. RE. 7-1168

Res. tel. WAlbrook 5-3765

Tel. ofiso YA. 7-5557, rez. RE. 7-4966

DR. FRANK C. KWINN

(KVIEČINSKAS)

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

1651 West 47th Street

LIGONIUS PRIIMA: Kasdien nuo 2 val. iki 4 v. popiet. Nuo 7 v. iki 8:30 Uždara treč. visą dieną ir šeštad. vak.

DR. A. MACIUNAS

5700 S. Wood Street

Atostogose iki rugp. 2 dienos. Reikalui esant prašom kreiptis į **Dr. V. Mušinską.** Tel. Ofiso: **PRospect 6-2240,** rez. **WAlbrook 5-4860.**

DR. JULIJA MONSTAVIČIUS

GYDYTOJA IR CHIRURGĖ

Office: 10748 South Michigan Ave.

Buto: 1653 W. 103 St., Beverly Hills

Val.: kasdien nuo 6 v. v. iki 9 v. v., išskirus trečiad. Šeštadieniais nuo 1 iki 4 val. popiet.

Tel.: Ofiso — PUllman 5-6766

Buto — BEverly 8-3946

Ofiso HEmlock 4-5815

Rez. HEml. 4-3751

DR. A. NARBUTAS

PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS

2745 W. 69 St.

(priešais Šv. Kryžiaus ligoninę)

Priima pagal susitarimą

DANTISTAS

DR. J. A. PAUKŠTYS

4253 S. Whipple Street

(Arti Archer Ave.)

Valandos: nuo 10 iki 12; 2—6; 7—9. Šeštad. 10—12. Trečiad. uždaryta.

LAfayette 3-4949

Namų — CEdarcrest 3-4786

DR. ALBINA PRUNSKIS

DR. VLADAS PRUNSKIS

GYDYTOJAI IR CHIRURGAI

3259 South Halsted St.

Kasdien 3—7 val. vak. Šeštad. nuo 1—5 val. vak.

Trečiad. ir kitu laiku pagal sutarimą

Ofiso tel. VIctory 2-1484. Resid. 2437 W. 62nd St., tel. Republic 7-8818.

Ofiso telefonas — Bishop 7-2525

DR. AL. RAČKUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

4342 Archer Avenue

(Kampas Kedzie ir Archer).

Val. kasdien nuo 2 iki 9 val.

Trečiad. ir sekmad. tik susitarus

DR. ZIGMAS RUDAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Telef. REpublic 7-2290

SPECI. CHIRURGINĖS IR ORTOPEDINĖS LIGOS

2745 West 69th Street

VAL.: Pirm., antr., Ketv., penkt. nuo 2:00 — 4:00 ir nuo 6:00 — 8:00. Šešt. nuo 2:00 — 4:00. Trečiad. ir kitu laiku susitarus telefonu.

Dr. Antanas Rudokas, O. D.

Tikrina akis: pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus.

4455 So. California Ave., Chicago

Šaukite YArds 7-7381

Priima: vakarais 6 iki 9; šeštad. 10 val. ryto iki 4; trečiad. ir sekmad. tik susitarus.

Tel. ofiso YA 7-4787, rez. PR 6-1930

DR. STRIKOL

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

4645 S. Ashland Ave. (kamb. 211)

Val. nuo 2—4 ir 6—8; trečiad., šeštad. ir sekmad. tik pagal sutartį.

Jeigu neatsilieps viršminėti telefonai šaukite Midway 3-0001

P. ŠILEIKIS, O. P.

Orthopedas - Protezistas

Aparatai-Protezai, Med. bandažai. Spec. pagalba kojom (Arch Supports) ir t.t.

Val.: 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-1.

ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB

2850 W. 63rd St. Chicago 29, Ill.

Tel. PRospect 6-5084.

Skelbkitės "Draugė"!

DR. J. J. SIMONAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Naujas adresas: 4255 W. 63rd St.

Ofiso tel. REliance 5-4410

Rezid. telef. GRovehill 6-0617

Valandos: 1-3 p. m. ir 6-8 p. m.

Penktad. tik po pietų.

Trečiad. ir šeštad. pagal sutarti

Ofiso tel. CLiffside 4-2896

Rezidencijos: LAfayette 3-1172

DR. P. STRIMAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

1724 West 47th Street

(Kampas 47th ir Hermitage)

Val.: nuo 2 iki 4 ir 6 iki 9 v. vak.

Šeštad. nuo 2 iki 6 val., išskyr. sek.

DR. FL. TALLAT-KELPŠA

Ofisai: 30 North Wacker Drive

(Civic Opera House, kamb. 858)

Val. kasd. 12—4

Tel. CEntral 6-2294

5002 West 16th Str., Cicero

Val. kasd. 5—8, šeštad. 1—3

Tel. TOwnhall 3-0959

Kitu laiku ir trečiad. susitarus

Rezid. tel. HEmlock 4-7080

DR. VYT. TAURAS-TUPČIAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

BENDRA PRAKTIKA IR SPEC. MOTERŲ LIGOS

Ofisas ir rezid.: 2410 W. 51st St.

Tel. PRospect 8-1223 arba WE 6-5577

Ofiso val. Pirm. 8-10 v. v. Antr., Trečiad. ir Penktad. 6-9 val. vak. ir šeštadieniais 2-4 val. popiet.

Tel. ofiso He. 4-2123, rez. PR. 6-8484

DR. V. P. TUMASONIS

CHIRURGAS

6255 South Western Avenue

Atostogose iki rugpjūčio mėnesio 20 dienos.

Tel. ofiso: DAnube 6-1125

DR. A. VALIS-LABOKAS

MOTERŲ LIGŲ GYDYTOJAS

3267 South Halsted Street

Val. 1 iki 4 v. p. p. ir 6—8 v. vak. Šeštadieniais 1—4 v. p. p.

Tel. ofiso PRospect 6-9400

Rezid. PRospect 6-9400

DR. ONA VAŠKEVIČIUS

(Vaškevičiūtė)

GYDYTOJA IR CHIRURGĖ

6248 South Kedzie Avenue

Val. kasdien 1-3 p.p. ir nuo 6-8 val. vak. Šeštad. 1-4 p. p. Trečiadieniais ir kitu laiku tik susitarus.

DR. J. VAITAITIS

GYDYOJAS IR CHIRURGAS

1407 So. 49th Ct., Cicero

Kasdien 10-12 val ryto ir 5-8 val. vak. Šeštadieniais 10-2. Trečiad. uždaryta

Ofiso ir buto tel. OLympic 2-1281

Tel. ofiso VIctory 2-1581

Rez. VIctory 2-0743

DR. V. VILEIŠIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

802 West 31st Street

Kamp. Halsted ir 31-mos gatvių

Priėmimo valandos kasdien: 1-4 p.p. ir nuo 6-8 v.v. šeštad. 1-4 val. popiet.

Tel. ofiso PR. 6-6446, rez. HE. 4-3156

DR. F. C. WINSKUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

2420 West Marquette Rd.

VAL. nuo 2 iki 4 p. p.; 6 iki 8 vak.

Trečiad. ir šeštad. pagal sutartį

Tel. ofiso CA 6-0257, rez. PR 6-6658

DR. P. Z. ZALATORIS

1821 So. Halsted Street

Tel. ofiso CA 6-0257, rez. PR 6-6658

Rezid. 6600 S. Artesian Ave.

VAL. 11 v. r. iki 3 p. p.; 6—9 v. v.

DR. G. SERNER

LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS

Virš 25 metų patyrimo

Tel. YArds 7-1829

Pritaiko akinius, Kreivas akis ištaiso.

Ofisas ir akinių dirbtuvė

756 West 35th Street

Val. nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8, trečiad. nuo 10-12, penktadienį 10-2 ir šeštadieniais 10-2 val. popiet.

DR. S. VAITUSH, OPT.

Palengvinu akių įtempimą, kuris yra priežastis galvos skaudėjimo bei svaigimo ir skaudančių akių karščio. Atitaisau trumparegystę ir toliregystę. Prirenku teisingai akinius. Visi egzaminavimai daromi su elektriniais instrumentais, rodančiais mažiausius trūkumus. Speciali atyda kreipiama į mokyklos vaikus.

4712 South Ashland Avenue

Tel. YArds 7-1373

Val. 10:30 iki 7 v. vak. Šeštad. 10:30 iki 6 val. Sekm. ir treč. uždara.

Chicago Savings and Loan Association naujai statomas namas, kuris bus baigtas šių metų gale.

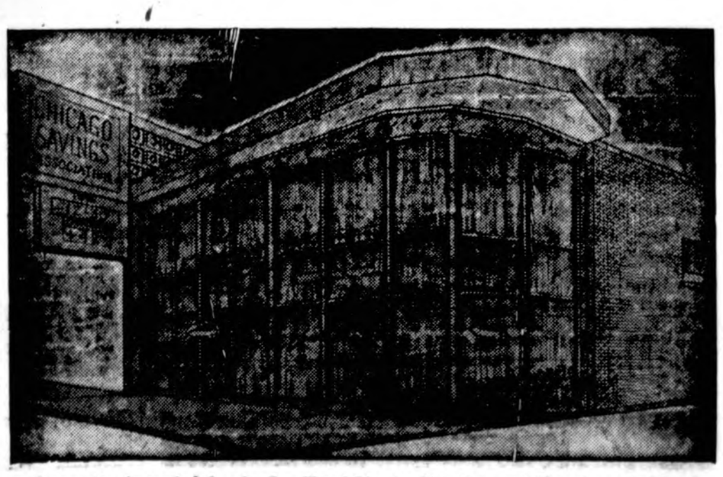

Mes iš anksto kviečiame visus atsilankyti į mūsų naujojo namo šaunų atidarymą (Grand Opening, įvykstantį 1957 m. sausio mėnesį.

Saugiausia ir pelningiausia vieta taupomiems pinigams laikyti yra apdraustose taupymo bendrovėse, kuriose kiekvieno taupytojo indėliai yra pilnai apdrausti iki $10,000 Jungtinių Valstybių valdžios. Visos bendrovės, turinčios šitokius apdraudimus yra vienodai saugios. Visos stropiai valdžios įstaigų prižiūrimos ir visos turi atidėti vienodai reikalaujamų sumų atsargas, bet daugumas atideda daugiau, negu reikalaujama. Skirtumas yra tik toks: kai kurios bendrovės yra patogesnės taupytojui, visada išmokėjo ir išmoka aukštesnius dividendus ir teikia pelningesnius ir naudingesnius patarimus.

Chicago Savings nuo pat savo įsikūrimo 1924 m. per daugiau, negu 32 metus, visada išmokėdavo taupytojams visas taupymui įdėtas sumas su aukštais dividendais. Kas liečia pelningus patarnavimus — tai Chicago Savings yra viena iš nedidelio skaičiaus tų bendrovių, kurios nemokamai teikia patarnavimus, iškeičiant čekius, apmokant šeimų sąskaitas ir atliekant kito kias pinigines operacijas.

Chicago Savings b-vė, sąžiningai ir ekonomiškai prityrusių liet. tvarkoma, padidino savo turtą daugiau negu iki $18,000,000. Kviečiame visus pas mus į mūsų pažangią, tvirtą finansinę įstaigą. Gyvenantieji toliau gali taupyti laiškais — atsiklauskite.

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

6234 South Western Avenue Tel. GRovehill 6-7575 Chicago, Illinois

CURRENTLY — AUKŠČIAUSIAS DIVIDENDAS IŠMOKAMAS ANT PAID UP INVESTMENTŲ SKYRIAUS.

DRAUGAS

THE LITHUANIAN DAILY FRIEND

2334 S. Oakley Ave., Chicago 8, Ill. Tel. Virginia 7-6641; 7-6642

Entered as Second-Class Matter March 31, 1916, at Chicago, Illinois Under the Act of March 3, 1879.

Member of the Catholic Press Ass'n

Published daily, exept Sundays, by the Lithuanian Catholic Press Society

SUBSCRIPTION RATES

$8.00 per year outside of Chicago

$9.00 per year in Chicago & Cicero

$8.00 per year in Canada

Foreign $11.00 per year.

PRENUMERATA:	Metams	½ metų	3 mėn.	2 mėn.
Chicagoj ir Ciceroj	$9.00	5.00	$2.75	$1.75
Kitur JAV ir Kanadoje	$8.00	$4.50	$2.50	$1.60
Užsienyje	$11.00	$5.50	$3.00	$1.75

Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo, juos grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos pristunčiamos gavus prašymą.

Lenkų muzėjus Chicagoje

Dr. JUOZAS PRUNSKIS

Vincas Kudirka himno žodžiais mus tebeskatina semti stiprybės iš praeities. Įspūdingiausias praeities pavaizdavimas yra vertingiausių jos liekanų sutelkimas į tautos šventovę — muzėjų. Tą suprasdami žydai Chicagoje užangažavo keletą asmenų, kurie organizuoja savo muzėjų šiame mieste. Švedai turi savo muzėjų kažkur Minnesotoje. Džiugu, kad ir mes turime brangius tos rūšies branduolius — prel. Pr. Juro suorganizuotą Alkos muzėjų ir gausius rankraščių ir spausdinių rinkinius Pasaulio Lietuvių archyve. Bet tai tik partizaninės pastangos, nepakankamai dar išplėstos.

Muzėjaus organizatoriai

Ko gali pavienės tautos emigrantai šioje srityje atsiekti, galima įsitikinti aplankius lenkų muzėjų Chicagoje, esantį 984 Milwaukee Ave. Penkiolikos žmonių grupei jo durys bet kada atveriamos, paskambinus iš anksto. Kaip tai yra didelio masto dalykas galime spręsti iš to, jog jisai yra apdraustas sumai $450,000. Šį muzėjų įsteigė ir išlaiko Lenkų R. Katalikų susivienijimas Amerikoje (jau išmokėjęs $38,000,000 pašalpų našlėms ir našlaičiams po apsidraudusių mirties). Muzėjaus iniciatorius buvo to susivienijimo prezidentas Kania, su uoliu talkininku, buvusiu lenkų laikraščio redaktoriu, vėliau atsidavusiu istorijos tyrinėjimams Mečiu Haiman. Muzėjus buvo atidarytas 1937 m. ir vien tik iki 1946 m. jo ir bibliotekos išlaikymui ir plėtimui minėtas katalikų susivienijimas išleido $184,199 (Susivienijimas turi 200,000 na rių, apie $32 mil. turto).

Paderewskio mirteis kambarys

Praleisti keletą valandų tame muzėjuje — didelis įdomumas. Per du augštu jis apima didžiulę salę ir septynetą kambarių. Įeiname visų pirma į kambarį Paderewskio, to talentingo pianisto, per 60 metų įstengusio išlaikyti virtuozo titulą. Šiame muzėjaus kambaryje yra siaura lova, kurioje Paderevskis 1914 m. birželio 29 d. mirė Buckingamo viešbuty, New Yorke. Iš jo mirties kambario čia atgabenta fotelis su staleliu ir velionies valgymui vartotais indais, ir tas paskutinis jo mirties dienos laikraštis, kurį jis skaitė prieš sukrisdamas dėl širdies ligos; net ir paskutinis gydytojo receptas su prirašytu digitaliu. Čia pat ir jam padarytas piano su atskleistomis "Deux Polonais" gaidomis, kaip jos buvo rastos Paderewskiui mirus. Prie piano — speciali kėdė, 52 svarų, kad nepaslystų koncertuojant. Ji sulankstoma ir Paderewskis ją visur su savimi vėžėsi, nes ji buvo specialiai pritaikyta jo augštam kūnui, bet trumpoms kojoms. Tarp Paderewskio daiktų — ir Čenstakavo Dievo Motinos paveikslas, kurį jis mylėjo.

Laikrodis su 75 aukso širdimis

Ypatingo susidomėjimo sukelia armijos veteranų padovanotasis laikrodis Paderewskiui švenčiant 75 m. amžiaus. Jo retežėlis sudarytas iš 75 širdžių, aplinkui aukso laikrodį — 75 deimantai. Užsukamas raudono topazo rankenėle. Viduje ratukai išpuošti deimantais ir rubinais — lenkų spalvomis. Ciferblate vieton skaitmenų — išrašyta Paderewski, išvestos žemėlapio linijos su jo gimtine, aplinkui — gaidos jo sukurto minueto, o minučių rodyklė — batutos pavidalo, valandų rodyklė — plunksna, ženklas premjero, kuriuo jis buvo tik atsikūrus Lenkijai po I Pasaulinio karo. Čia pat šalia laikrodžio ir aukso plunksna, tokia lyg iš paukščio išpešta, kuria jis pasirašė Versalio sutartį.

Matosi ir anksčiau turėtas aukso laikrodis, ir auksinė dėžutė, kurioje jis laikė smulkius pinigus. Laikrodžio grandinėlė padėta ratu, o dėžutės grandinėlė — sulenkta į trikampį. Tokias formas su grandinėlėmis Paderewskis išdarinėdavo kol miegui įsipiršdavo. Čia taipgi eilė laiškų, Paderewskiui rašytų Wilsono, maršalo Focho, Roosevelto ir kitų. Daugybė nuotraukų, koncertų programų. Paderewskis juk savo koncertais užsidirbo apie $10,000,000, savo kelionėmis nekartą turėjo privatų traukinį, turėjo ūkį Kalifornijoje ir vilą Šveicarijoje, bet savo turtą pavedė tėvynės reikalams. Mirė gavęs širdies ataką, turėdamas 81 m. amžiaus. Su juo surištus dalykus jo sesuo Antanina Wilkonska padovanojo šiam muzėjui. Paderewskis palaidotas Arlingtono kapinėse, jo širdis — atskirame inde, paruošta perkelti į tėvynę.

Tame pat Paderewskio kambaryje yra visa eilė drabužių ir nuotraukų, primenančių bolševikų kankintąjį arkiv. Ciepliką: lenkų vyskupų mitros, Lietuvos —Lenkijos žemėlapiai iš 1752, 1799 m.

Pionierių kambarys

Einant į didžiųjų muzėjaus salę yra vadinamas pionierių kambarys, su portretais JAV-se pasižymėjusių lenkų: profesorių, JAV kariuomenėje, ypač pirmaisiais kūrimosi laikais, tarnavusių generolų, kapitonų, iždininkų; vienas buvęs New Yorko meras.

Visas rinkinys seniausių knygų apie Lenkiją iš XV ir XVI šimtmečio. Įdomiai atrodo tik kokio colio platumo knygelė — Mickevičiaus poemos, miniatiūrine forma išleistos 1898 m.

Lietuvos karalių laiškai

Lankytojo dėmesį kreipia originalūs laiškai Lietuvos — Lenkijos karalių. Pvz. Zigmunto Augusto laiškas, 1566 m. rašytas žmonai, Jono Sobieskio, laiškai, paskutinio karaliaus Stanislovo Augusto laiškų originalai.

Lenkų himnas surištas su gen. Dombrowskiu, ir šiame muzėjuje yra jo spalvotas herbas, jo dėvėti marškiniai, jo skaitytas Šv. Raštas.

Spalvingai atrodo po stiklu sustatyti natūralaus dydžio manekenai su tautiniais kostiumais, kur vyrauja slavų pamėgta rausva spalva. Čia taip pat eilė manekenų su lenkų vyrų organizacijų uniformomis JAV-se, kaip jie paraduodavo tautinėse šventėse. Atskira spinta garbei lenkų didžiosios aktorės Helen Majeskos. Čia ne tik jos scenoje naudoti kostiumai ir gausios nuotraukos, bet ir žiedas, kurį jai su vyru padovanojo draugai kaliniai, kai jie dėl 1863 m. sukilimo buvo laikomi Moabitų kalėjime Berlyne.

Vitražas $10,000 vertės

Didžiulis vitražas, padarytas pasaulinei parodai, kuriame vaizduojama Lenkija mergaitės pavidale, o aplink ją miestai ir kitame rate — darbininkai prie įvairių darbų. Projektas dail. M. Jurgeliewicz. To didžiojo vitražo pagaminimas kainojo $10,000.

Čia pat ir nedidelis, bet puošnus, kovų ir audrų vaizdais pagražintas laisvės varpas, kurio pakabinimui sudarytos kilpos iš biustų Mickevičiaus, Kosciuškos, Matejos ir dar vieno kūrėjo.

Žemė iš vietų, kur vyko kovos

Didžiosios salės centre — tokia medžio rotunda, lyg kambarėlis, kuris pasaulinėje parodoje vaizdavo Lenkijos miško pramonę, o čia sudaro lyg šventovę, su garbės altoriumi ir kryžiais, sudarytais iš stiklų, po kuriais — žemė iš kiekvienos vietos, kur vyko didesnės kovos atkuriant valstybę. Čia taipgi skulptūros šv. Bobolos, arkiv. Ciepliako, Chopino ir kitų. Pola Negri dovanojusi didelį paveikslą su atvaizdais į vieną grupę sudėtų didžiųjų lenkų aktorių. Įdomi ir ta lazda su kardu viršuje, kurią turėdavo sargybiniai Lietuvos — Lenkijos karalių rūmuose. Atskirame dailininko paveiksle pavaizduotos Katyno žudynės, kur bolševikai iššaudė 10,000 lenkų karininkų.

Liaudies menas

Gana gausu liaudies meno pavyzdžių: keramika, statulėlės, margučiai, išsiuvinėjimai, drožiniai. Daugelis jų galėtų lenktyniuoti su mūsų liaudies kūriniais. Didingas paveikslas gen. Pulaski kovose ties Savannah, 1933 metais pieštas dail. Batowskio, laimėjęs I premiją pasaulinėje parodoje. Pavaizduotas ir pirmas Aliaskos gubernatorius gen. Kryczanowskis. Yra originalai gen. Pulaskio laiškų.

Liūdna žiūrėti į liekanas lakūno Stanislovo Hausner, kuris rengėsi skristi per Atlantą, o žuvo Detroite, metais anksčiau negu mūsų Darius ir Girėnas nugalėjo vandenyną. Statula Curie-Skladkowskos, radiacijos atradėjos. Moderniose freskose vaizduojama Lenkijos praeitis ir ateitis.

Scenoje — didieji Lenkijos pastatai: Varšuvos vaizdas, Vavelis, Gdynė, toks paveikslų triptikas. Prie scenos — muzėjaus pradininko, Juozapo Kania, kabineto baldai. Pavaizduotas ir lenkų savinamasis Koperninkas su globu. Čia galima prisižiūrėti į Step. Batorio kardus, į tautiniais drabužiais aprengtas lėles, į manekenus karių uniformose, į eksponatus, primenančius jų garsiąją aktorę Sembrich-Kochanską. Kitoje sienoje vėl spalvingi Tatrų kalnų piešiniai.

Laivų modeliai, tvirtovių planai

Kitame vėl kambaryje — modeliai Lenkijos laivų, planai senovės tvirtovių. Lietuviams įdomus kambarys gen. Kosciuškos, to lietuvių kilmės drąsuolio. Kolekcija nupirkta už $10,000. Čia yra 73 originalūs laiškai, rašyti paties Kosciuškos ar kitų jam. Čia yra egzempliorius Kosciuškos knygos apie arklių artileriją (1808 m.); jis juk laikomas JAV artilerijos tėvu. Kosciuška buvo ir dailininkas; muzėjuje esama jo piešto paveikslo "Italijos scena". Yra net ir Kosciuškos vartotas arbatinis puodukas, kiti reikmenys. Atskirai po stiklu išdėstyti popieriniai pinigai, vartoti Lenkijos — Lietuvos sukilėlių. Saugomas atvaizdas Kosciuškos paminklo West Pointe, kur jis buvo palaidotas; vėliau jo kūnas pervežtas į Krokuwą. Prie muzėjaus yra ir meno galerija su 200 originalių piešinių ir skulptūrų. Daugiausia realistinė kūryba. Daugelis kūrinių atlikti talentingos Kossak šeimos narių.

10,000 tomų biblioteka

Prie muzėjaus yra ir didžiausia tremtyje Lenkijos klausimais biblioteka. Joje yra apie 10,000 knygų įvairiomis kalbomis. Gal daugiausia susidomėjimo sulaukia čia esą 10 tomų "Herbarz Polski" — Lenkijos-Lietuvos didikų spalvoti herbai ir šeimų genealogija - istorija, išleista 1839 m. Ir labai įdomu čia rasti savo šeimos pavardę su ilgu aprašymu istorijoje pėdsakus palikusių žmonių. Tie dešimt tomų kainuoja apie $1,000, o dabar — gal ir daugiau.

Čia surinktos kopijos kad ir neišspausdintų disertacijų, liečiančių Lenkiją. Čia taipgi stropiai renkami lenkiški laikraščiai, iškarpos svarbesnių straipsnių apie Lenkiją, įvairūs bažnyčių, mokyklų sukaktuviniai leidiniai, o pirmosios lenkų bažnyčios JAV-se čia net Kryžiaus Kelių stotys atgabentos.

Dr. Vincas Kudirka su violenčele

Šalia knygyno—keletas kambarių su archyvais. Čia sudėti visi lenkų DP atvykimo dokumentai, laiškai gauti iš lenkų "Balfo" šelpiamų asmenų. Didžiulis kambarys raštų, liečiančių lenkų savanorius, 1915-1918 metais į legionus verbuotus iš Chicagos. Tie dokumentai neseniai ištirti ir išeina ištisa knyga, kurios rankraštis sudaro arti 2,000 pusl. Čia yra ir plokštelės, į kurias įrekorduotos programos karo metu vykdytų transliacijų iš Londono į Lenkiją. Stovi papkės su lenkų įžymybių laiškais.

Daug archyvinės medžiagos sutvarkė šio muzėjaus pirmasis kuratorius Haiman, leidęs metraščius ir parašęs seriją knygų tokių, kaip "Polish Pioneers of Virginia, Polish Pioneers of California" ir kt.

Lietuvių muzėjus JAV-se

Su lenkais mes turėjome ir tebeturime ne vieną ginčytiną klausimą; net ir tai turėdami galvoje neturime veikti užmerktomis akimis. Jie šiuo metu labai rūpestingai renka savo praeities dokumentus, telkia duomenis, kuriuos galės panaudoti kultūrinėje, o kartais net ir politinėje srityje.

Tebūnie tai akstinu ir mums šioje srityje parodyti atkaklų ryžtingumą. Prel. Pr. Juro sukurtas Alkos muzėjus bei V. Liulevičiaus tvarkomas Pasaulio Lietuvių archyvas tesulaukia reikiamo dėmesio. Ką vertingesnio rasdami, telkime į juos. Lietuviško muzėjaus užuomazgą turi ir Šv. Kazimiero seserys, nemokamai priglaudusios ir Pasaulio Lietuvių archyvą. Visos tos įstaigos nusipelno mūsų paramos, o reikia pradėti svarstyti ir apie stambaus, impozantiško lietuviško muzėjaus kūrimą JAV-se. Lenkai tai padarė. Kodėl gi mes negalėtume?

Kultūrinė kronika

● **Helsingin Sanomat apie lietuvių rašytojus.** Didžiausias Suomijos dienraštis Helsingin Sanomat (360.000 egz. tiražo), 1956. VII. 12 d. nr, ryšium su J. Lingio lietuvišku vertimu Suomijos Nobelio premijos laureato F. E. Sillanpaa romano Silja įdėjo straipsnį apie lietuvių rašytojus, mūsų knygų leidyklas ir apie Lietuvių Rašytojų dr-ją. Iškelta Draugo romano konkursų reikšmė, paminėta Aisčio ir Vaičiulaičio redaguota Lietuvių poezijos antologija. Pažymėtas didelis lietuvių rašytojų, pabėgusių nuo bolševikų, skaičius, paminint visą eilę vardų: J. Šliūpas, Vydūnas, Vac. Biržiška, J. Savickis, Ignas Šeinius, M. Vaitkus ir kt. Parašyta apie Lietuvių Rašytojų dr-ją, veikiančią JAV. Nenutylėta apie tuos, kurie šiandien Lietuvoje teberašo, pvz. Putinas, Vienuolis, Simonaitytė, Čiurlionienė. Atskirai sužymėti "rusiškieji politrukai" J. Šimkus, P. Cvirka, L. Gira ir kt. Taip pat parašyta ir apie tuos, kurie ištremti į Sibirą. (b)

● **A. Nakaitė "grįžo".** Neperseniausiai paaiškėjo, jog bolševikiniai Lietuvos tvarkytojai tylomis grąžino viešumon kaikuriuos Krėvės raštus ir pats Krėvė jau daugiau nebemėtomas po "istorijos sąšlavyną", tai žodžiai dabartinio "prezidento" Justo Paleckio, tarti dar vos prieš keletą metų. Kažkuriais sumetimais raudonieji nutarė "grąžinti" kraštan dar ir daugiau nuo jų teroro pasišalinusių rašytojų. Nesenai Vakarus pasiekęs laikraštukas "Lietuvos Pionierius", balandžio mėn. 28 d. numeris, kaip tik tyčia ar atsitiktinai parodo, jog ir rašytoja A. Nakaitė, "Draugo" romano laureatė nebelaikoma "pavojinga" jaunimui. Nuotrauka ir aprašymas iš Telšių pionierių veiklos rodo, jog ten buvo pastatyta A. Nakaitės pasaka "Žiogas ir skruzdės". Veikalas, parašius jam muziką (Kuprevičiaus) dabar vadinamas opera; perdirbtas į 3 veiksmų 6 paveikslų rampos šviesą išvydo Telšių m. septynmetės mokyklos scenoje. Reklaminiai plakatai skelbė autorės pavardę. Laikraštėlyje įdėta 7 nuotraukos iš viso pastatymo.

● **40 gražiausių Lietuvos vaizdų,** parūpintų Lietuvos pasiuntinybės, yra išstatyta kilnojamoje Dokumentinių Pasaulio Fotografijų parodoje, dabar vykstančioje įvairiuose Brazilijos miestuose. Paroda suorganizuota Kolumbijos žurnalisto Julio E. Casilimas.

PAGELBĖKITE ARTIMIESIEMS UŽ GELEŽINĖS UŽDANGOS

Atsidarė nauja įstaiga pagelbėti saviesiems pasiųsti siuntinius į Lietuvą, esantiems Sibire ir kitose Rusijos vietose.

Viską apmokate vietoje (muitą ir persiuntimo išlaidas) ir Jūsų artimiesiems nieko nereikės mokėti. Pristatymas yra garantuotas ir greitas, 5-6 savaitės. Galima siųsti naujus ir dėvėtus daiktus ir vaistus.

UNITED OVERSEAS PARCEL SERVICE

1263 N. Paulina St., Chicago 22, Ill. Tel. HU 6-3353

Asmenys, kurie gyvena toliau ir negali asmeniškai atvykti, gali pasiųsti siuntinius paštu su adresu, kam ir kur reikia pasiųsti, mes apskaičiuosime, kiek kainuos muitas ir persiuntimo išlaidos, ir jums pasiųsime sąskaitą. Siųskite augščiau nurodytu adresu.

Raštinė atidaryta nuo 10 val. ryto iki 6 val. vakaro. Pirmadieniais ir Ketvirtad. nuo 10 val. ryto iki 9 val. vakaro.

PALATINE BARGAIN BASEMENT

Tose pat patalpose yra pagarsėjęs "Palatine Bargain Basement", kuriame yra milžiniškas pasirinkimas visokių rūšių medžiagų ir medžiagų liekanų už nepaprastai žemas kainas vyrų ir moterų kostiumams ir kitokiems rūbams. Taippat yra didelis pasirinkimas įvairių medžiagų liekanų, kurios tinka ir pasiuntimui į užsienį ir savam naudojimui namuose.

Užvažiuokite pamatyti ir jūs įsitikinsite, kad pas mus yra didžiausias pasirinkimas ir žemiausios kainos.

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

Didžiulis, Vasaros Sezono, Baldų

IŠPARDAVIMAS

Sutaupykite nuo 20% iki 60% !

Išmokėjimai 24 mėnesiams, be finansų kompanijų

SVEČIŲ KAMBARIO BALDAI

Už $69.00 parduodamos studio cautch pas mus $39.00
Už $99.00 parduodamos sofos, nakčiai miegamos, pas mus tik $69.00
Už $150. parduodamos 3 dalių sofa, kėdė ir otoman, nakčiai 2 patogios lovos, pas mus tik $119.00
Už $200.00 parduodamos sofos su kėde, nylon, ar vilnos apmušimu, naujausių spalvų, pas mus tik $149.00
Už $250.00 parduodama sofa ir fotelis nylon ar vilna, naujo stiliaus, pas mus $199.00
Už $300.00 parduodami sofa ir du foteliai europiečių skonio, pas mus $249.00
Už $590.00 parduodami setai Karpen, Pullman, Nautbome, pas mus $399.00

MIEGAMŲJŲ KAMBARIŲ BALDAI

Už $30.00 parduodami sprinkšlniai matracai įvairių firmų ir dydžių, pas mus $19.00
Už $50.00 Simmons, Columbia, Burton Dixie, Sealey matracai, pas mus $39.00
Už $150.00 parduodami ąžuolo ar riešuto miegamieji su šlifuotu veidrodžiu, pas mus $99.00
Už $200.00 parduodami 5 dalių puikūs ąžuolo miegamieji, pas mus tiktai $149.00
Už $350.00 parduodami raudono medžio 5 dalių miegamieji, pas mus $249.00
Už $500.00 Brazilijos 5 dalių raudono medžio miegamieji su 2 lovom, pas mus tiktai $349.00
Už $750.00 švedijos kietmedžio 5 dalių miegamieji, didesniem kambariam pas mus $499.00

ŠALDYTUVAI — PEČIAI

Už $200.00 parduodami 8 cub. šaldytuvai parcelano vidumi, pas mus tik $169.00
Už $250.00 parduodami 9—10 cub. šaldytuvai visų firmų, Westinghouse, Norge, Kelvinator, G-E, Frididaire, pas mus tik $199.00
Už $530.00 13½ cub. dviem durim šaldytuvai, pas mus tiktai $415.00
Už $120.00 parduodami virimui pečiai, pas mus tiktai $85.00
Už $160.00 parduodami parcelano virimui pečiai, nedūžtamo parcelano, pas mus tik $129.00
Už $200.00 parduodami automatiški pečiai su su dviem kepimo pečiais $169.00
Šildymui Moore, Siegler gazo pečiai $99.00

VALGOMŲJŲ KAMBARIŲ IR VIRTUVIŲ STALAI

Už $69.00 5 dalių fornica virtuvėm stalas parduodamas, pas mus tik $49.00
Už $100.00 5 dalių formica stalai, įvairiausių spalvų, pas mus $69.00
Už $150.00 parduodami 7 dalių formica stalai, pas mus tik $119.00
Už $150. parduodami 5 dalių valgomojo kamb. baldai, ąžuolo, riešuto ar raud. medžio, $119.00
Už $300.00 parduodami 7 dalių valgomieji, riešuto ar ąžuolo, pas mus tik $200.00
Už $500.00 parduodami 9 dalių valgomieji 57 metų stiliaus, pas mus $395.00

KNYGOM SPINTOS — RAŠOMIEJI STALAI

Už $29.00 parduodamos ąžuolo ar riešuto medžio knygom spintos, pas mus tik $19.00
Už $39.00 parduodamos stiklo durim knygų spintos, pas mus $29.00
Už $59.00 stiklo durim knygoms spintos 36" pločio, dabar pas mus $39.00
Už $29.00 parduodami rašomieji stalai, tik $19.00
Už $49.00 parduodami ąžuolo rašomi stalai, pas mus $39.00
Už $120.00 parduodami rašomi stalai europietiško dydžio, tik $89.00
Linoleum 9x12, įvairių spalvų, tik $6.50

TELEVIZIJOS APARATAI

Visų Amerikos fabrikų RCA, Admiral, Dumont, Traveler, Westinghouse, G.-E. ir kitų: 17 inčų ąžuolo ar mahogany $99.00
21 inčo parduodami už $300.00, pas mus tik $129.00
21 inčo TV visų firmų ąžuolo ar raudono medžio tiktai $229.00
Kavos staliukai ąžuolo ar riešuto medžio po $6.50

Lietuvių Prekybos Namuose visos prekės be sugadinimų ar brokų.

FURNITURE CENTER, INC.

3224 So. Halsted St. VIctory 2-4226

Įmonė atidaryta: Pirm., ketv. 9-9:30; kit. dienom 9-6; sek. 10-5.

Žiauraus komunizmo auka

A. a. Jokūbui Stanišauskiui atminti

Prof. STEPONAS KOLUPAILA, Notre Dame

Dvidešimtojo amžiaus gėda

Gyvename "pažangų ir kultūringą" XX amžių su jo nepaprasta technika: radijus, aviacija, televizija, atominė energija, propaganda. Žmonių susisiekime tokios priemonės, kaip paštas, telegrafas ir telefonas atrodo pasenę. Yra tačiau valstybė, kuri didžiuojasi esanti pati pažangiausia, iš kurios svarbios naujienos tegali ateiti "kuntaplių" paštu, tarp eilučių privačiais laiškais. Geležinė uždanga taip užsklęsta, kad laisvasis pasaulis nieko nesužinotų apie tą didžiausią XX amžiaus gėdą, apie vergiją, melą ir mirtį.

Kanados laikrašty "Tėviškės Žiburiai" radau trumpą žinutę, paimtą, matyti, iš privataus laiško: Inž. Jokūbas Stanišauskis, buv. Susisiekimo ministeris ir Kėdainių Kultūrtechnikos mokyklos direktorius yra miręs tremtyje Sibire. Jo žmona Ona yra laukiama grįžtant į Lietuvą. Jie buvo ištremti 1941 m.

Jaunų dienų prisiminimai

Jokūbas Stanišauskis buvo kilimo žemaitis: jis gimė ūkininko šeimoje Paslužmio kaime, Švėkšnos val. Kretingos aps., 6 km į šiaurę nuo Švėkšnos mst., a. 1890 metus. Baigęs Liepojaus gimnaziją jis studijavo Maskvoje, Matavimo institute, kurį baigė, kiek karo sutrukdytas, berods, 1917 metais. Su pirmuoju lietuvių tremtinių ešelonu jis grįžo iš Rusijos į Lietuvą 1919 metais ir stojo į Žemės tvarkymo ir matavimo departamento tarnybą. Jį paskyrė vadovauti Matininkų kursams Dotnuvoje, kur kartu jis mokytojavo Žemės ir miškų ūkio mokykloje. Kai toji mokykla išsivystė į Dotnuvos Žemės ūkio technikumą, Stanišauskis, pasižymėjęs didele energija ir ištverme, buvo paskirtas to technikumo vicedirektorium. Technikumas, vadovaujamas prityrusio miškininko, vėliau profesoriaus A. Rukuižos, gavęs būrį kvalifikuotų mokytojų ir rinktinio jaunimo armiją, pasidarė vienu žymiausių Lietuvos švietimo centrų.

Naujai įsteigta 1924 metais Žemės ūkio akademija absorbavo Technikumą su jo įrenginiu, personalu ir patyrimu. Kultūrtechnikų skyrius, kuris ruošė melioratorius laukams sausinti ir drenuoti, lygiai ir žemėtvarkos specialistus, nebuvo numatytas Žemės Ūkio akademijoje. Jo vieton buvo įsteigta Augštesnioji Kultūrtechnikos mokykla Kėdainiuose, tos mokyklos direktorium buvo paskirtas J. Stanišauskis. Čia jis gavo progą pasireikšti su visais savo gabumais ir griežtu žemaitišku būdu. Mokykla buvo puikiai pastatyta ir davė Lietuvai visą eilę pirmos rūšies specialistų. Vėliau prie mokyklos buvo pridėtas Geodezijos skyrius.

J. Stanišauskis — susisiekimo ministeris

Kaip sumanus organizatorius, griežtas ir teisingas asmuo, Stanišauskis buvo pakviestas būti Susisiekimo ministeriu, nors toje srityje jam dar neteko dirbti. Visuomenėje buvo nusiskundžiama dėl tos ministerijos negerovių: pradžioje ten buvo daug svetimų Lietuvai žmonių, ir vėliau pasiliko jų raugo. Naujas ministeris ėmėsi griežtai tvarkyti įstaigas ir įpročius. Teko nukentėti eilei valdininkų, todėl ministeris įgijo daug priešų. Buvo pritraukta jaunų jėgų, mūsų mokyklų paruoštų. Iškelta daug naujų, svarbių sumanymų. Pakanka priminti pirmąjį naują plentą iš Kauno į Klaipėdą, pavadintą Žemaičių plentu. Dabartiniai JAV automobilistai pasijuoktų iš tos mūsų "autostrados", tačiau tuo metu reikėjo nepaprastų pastangų įtikinti save ir kitus, kad nauji keliai turi būti tobulesni, ir jų reikia daugiau.

Labai buvome atsilikę energetikos srityje. Svetimi koncesininkai, apgaulingai primetė mums neįsivaizduojamai sunkias sąlygas ir visomis priemonėmis, kartais labai nešvariomis, stengėsi išlaikyti savo monopoliją. Mes dabar mokėdami po 5 ct. JAV ar po 1 ct. Kanadoje už kilovat-valandą elektros, negalėtume įsivaizduoti, kas būtų, jei tektų mokėti po 1 dolerį ir 35 centus. Lietuvoje buvo mokama svetimiesiems po 1.35 litus, o pagal gyvenimo standartą litą tenka lyginti su doleriu! Susisiekimo ministerija ėmėsi sunkaus darbo i ršioje srityje. Buvo įsteigtas Energijos komitetas, kuris ruošė sumanymus, tyrė išteklius, ragino vyriausybę. Ministeriui — žemaičiui pritariant rimtai ištirtas Minijos ruožas aukščiau Kartenos, kur buvo numatytos dvi pirmos hidroelektrinės. Buvo įkurta pusiau-valstybinė "Elektros" akc. bendrovė Lietuvai elektrifikuoti. Ministeriui teko susitikti su didžiausiu pasipriešinimu, svetimų jėgų inspiruotu, kurios įstengė jį nugalėti. Paskutinis jo darbos ministerijoje buvo siaurojo geležinkelio Panevėžys-Joniškėlis statyba.

J. Stanišauskis — mokytojas ir profesorius

Iš ministeriavimo Stanišauskis nebegrįžo į Kėdainius. Jis buvo pakviestas į Žemės ūkio akademiją geodezijos dėstyti Miškų skyriuje. Kai buvo pastatytas Vilniaus universitetas, Miškų skyrius buvo perkeltas į Vilnių, kur prof. Stanišauskis važinėdavo iš Dotnuvos. Kaip mokytojas, jis buvo visada gerai pasiruošęs, daug reikalavo iš mokinių ir studentų. Jis buvo parašęs nemažai straipsnių "Žemėtvarkoje ir Melioracijoje" bei kitur, ir išleidęs knygą apie Netolyginį tekėjimą atvirose vagose, 1937.

1947 metais, baisiojo birželio dienomis, Stanišauskis su žmona buvo išvežti į Sibirą, Stalino ir Berijos vergų darbams...

Mano pažintis su Stanišauskiu

Susipažinom Maskvoje, Matavimo institute. Jokūbas buvo visada su kitu žemaičiu — Vincu Taujeniu. Iš Lietuvos jis ragino mane grįžti ir dirbti drauge Dotnuvoje. Ten susitikom 1921 metais ir buvom draugai ligi paskutinės dienos Lietuvoje. Daug sumanymų svarstėm, daug darbų nuveikėm, džiaugėmės pasisekimais, guodėmės dėl trukdymų, neslėpėm nieko. Suprantama, kartais turėjom skirtingas nuomones, tačiau aš labai gerbiau savo draugą už jo tikrą patriotizmą ir griežtą lietuviškumą. Jis padarė Lietuvai daug gero, daug įvedė tvarkos, išugdė gerų specialistų, nors kartais būdavo pergriežtas. Kai jaunimas buvo skatinamas keliauti po savo kraštą, ministeris Stanišauskis padėjo gauti ypatingai palankius geležinkelių transporto tarifus, kas labai padėjo išplėsti baidarininkų keliones!

Kai Lietuva buvo okupuota klastingų azijatų, stengiaus, kiek pajėgdamas, padėti savo draugui. Birželio 14 jis netikėtai atvyko į Kauną, į Statybos fakulteto posėdį. Anksti rytą jis ėjo į traukinį važiuoti į Vilnių; prie jo buto jau laukė čekistai, bet jo nesulaikė. Paslėpiau jį savo bute, ir jis ten būtų išlikęs gyvas. Tačiau jis gavo žinių, kad išvežta jo žmona, ir nutarė, kad negarbinga jam likti vienam. Nepadėjo mano įtikinėjimai, kad jis nieko negalės padėti žmonai. Buvo laukiama karo, tačiau anglų radijo pranešimai buvo apgaulingi. Stanišauskis nutarė pats eiti į plėšraus žvėries nagus. Į mūsų šeimos svečių knygą jis įrašė paskutinius žodžius: "Kaip vilty s, taip ir pranašystės, dažnai būna bevaisios, tačiau be jų niekas negyvena. Draugas Jokūbas, 1941 VI. 14." Paprašė vienos mano knygos su atitinkama dedikacija. Palydėjau jį ligi Kauno geležinkelio stoties, vis mėgindamas įtikinti pasilikti. Atsisveikinom labai liūdnai, kaip į mirtį. Mėginau jokauti: gal susitiksim Sibire? Neteko. Jis nuvyko į Dotnuvą ir ilgai jieškojo vietos komunistėlių, kad jį nugabentų pas žmoną...

Tremtyje, 1947 metais, mus kvietė grįžti į Vilniaus universitetą. Savo atsakyme, kuris buvo paskelbtas ir Amerikos spaudoje, klausiau, kodėl kvietėjų tarpe neminimas prof, Stanišauskis? Nieko man neatsakė. Gal jis jau tada buvo Stalino budelių nukankintas?

Prof. V. Jaskevičius

Šiuo metu keliauja po Rusiją, stebėdamas jų dabarties gyvenimą. Direktorius Rusijos Studijų instituto prie jėzuitų vadovaujamo Fordhamo universiteto New Yorke. Lietuvis, gimęs Bostone, Mass.

Gen. St. Raštikio atsiminimai

(Atkelta iš 1 psl.)

šauks daugybę komentarų, vertinimų, polemikos. Gal ne visi sutiks su autoriaus argumentacija dėl nesipriešinimo lenkams arba paabejos teigimu, jog kandidatų atranka į karo mokyklą buvusi gera, gal kaikas nesutiks šiaip viena kita mintimi, bet niekas, regis, negalėtų neigti faktų tikrumo ar įtarti autoriaus intencijas. Pasisakant šiais klausimais, iš knygos vertinimo būtų pereinama į polemiką su autoriumi. Kalbant apie pačią knygą, tektų padaryti vieną pastabą: autorius dažnokai kartoja tas pačias mintis. Pvz., kartojama išvadinės mintys apie lenkų kariuomenės ir jų politines klaidas (581 ir 602 p. p.), gen. Žukausko nuomonė apie kariuomenės vadą (366 ir 658 p. p.), vokiečių kariuomenės ruošimas (236 ir 255 p. p.), pasisakymai dėl Lietuvos kariuomenės vadovybės nepastovumo (387 ir 500 p. p.), dėl kariuomenės vado kompensacijos, kovos su tautininkais dėl Šaulių s-gos ir t. t. Čia, žinoma, neliečiame tų nuolatinių grįžimų, kurie rezonuoja į autoriaus šeimos ir Tėvynės nelaimes. Jie ne tik suprantami, bet netgi ir būtini, kaip žmogaus išgyventos epochos tragiškieji ženklai.

Lietuviška Jobo drama

Turbūt nebūtų perdaug pasakyta, jei Raštikių šeimos dramą palygintume su Jobo drama: neteko visų vaikų, tėvų, kitų artimųjų, turto (kad ir ne medžiaginio), sveikatos, profesinio darbo. Nelaimės dar gilesnės — neteko Tėvynės, už kurią kovėsi kare ir taikoje, o vaikus ir artimuosius ne mirtis nuskynė, bet sužvėrėję žmonės. Jeigu pratęstume paralelę, pastebėtume, kad nelaimėse ir kančiose nepalūžo ši šeima, kaip ir biblinis Jobas, ir neprarado pasitikėjimo Dieviškuoju teisingumu. Priešingai, juodžiausio tragizmo bedugnes vis apšviečia vilties spinduliai. Duokime žodį autoriui:

"Deja, — rašo generolas Stasys Raštikis, — savo jauniausios dukrelės Aldutės jau nebematysime šioje ašarų pakalnėje. Jos iškankintą kūną jau priglaudė svetimos Sibiro žemės sunki velėna kažkur tolimajame Altajaus krašte, o šio nekalto kūdikio kankinio sielą Dievas paėmė pas save į šventųjų angelų tarpą.

Iš mūsų buvusios gražios ir laimingos šeimos likome tik dviese — mano Eliutė ir aš... ... ir prisiminę mūsų šeimos laimingą praeitį, dar kartą sustipriname viltį, kad su Visagalinčio Dievo pagelba dar gal kada nors sulauksime savo mylimiausių dukrelių grįžtant į jų išsiilgusių tėvų prieglobstį." (224—5 p. p.).

Laukdami antrojo prisiminimų tomo, giliai tikime, kad Jobo dramos paralelė prasitęs ir į ateitį, ir Viešpats sutrumpins savo ištikimiesiems bandymų dienas.

Stasys Raštikis, buvęs Lietuvos kariuomenės vadas, **Kovose dėl Lietuvos,** kario atsiminimai, I Dalis, 1956; išleido Lietuvių Dienos, Los Angeles, Calif.; kaina $7.00, pusl. 700.

DĖMESIO

BRANGIOJI, likimas tik dabar leidžia Tave paieškoti, bet kur Tu esi? Gal likai už vandenynų, gal kur šitam krašte esi, o gal mūsų žingsniai tūkstančius kartų susikryžiuoja čia?

Ne turtas, ne grožis, ne išsimokslinimas, ne šeimos padėtis bus kliūtimi mums, jei esi gero išauklėjimo, švelnaus būdo, tvarkinga, sveika, nori ir gali gyvenimo našta dalintis per pusę, taip ir jo džiaugsmą, amžiumi pritinki vyrui 41 m., esi laisva vedyboms ir jei aš Jums patiksiu. Daugiau apie save parašysiu laiške, tad, Brangioji, prisiųsk savo adresą, kuris bus pagarboje ir paslaptyje. Adresuoti prašau sekančiai: DRAUGAS, Box 5756, 2334 S. Oakley Ave., Chicago 8, Ill.

ELEKTRONIKOS CENTRAS

Prieinamomis kainomis tikra vieta įsigyti 1957 m. modelius —
- Televizijas
- Radijo aparatus
- Hi fi fonografus
- Rekordavimo mašinas

Visokie elektriniai namų reikmenys:
- Vėsintuvai
- Vėdintuvai
- Dulkiasiurbliai
- Kavos virduliai
- Laidyklės (prosai)

— Pilnos garantijos — nuolaidos —

DAINA TELEVISION sales-service

Sav. Inž. A. SEMĖNAS
3321 S. Halsted — CLiffside 4-5665

PERKRAUSTYMAI — MOVING

Pigus, sąžiningas darbas. Visi apdraudimai. Iš artimų ir tolimų distancijų. Šaukite sekančiai:

ANTANAS VILIMAS
3415 S. LITUANICA AVE., CHICAGO, ILL.
Telefonas — FRontier 6-1882

TELEVIZIJA • RADIJAS
HI-FI FONOGRAFAI • VOKIŠKI RADIJAI
DIDELIS PASIRINKIMAS • PARDUODAME IR TAISOME
FRANK'S TV & RADIO, INC.
3240 So. Halsted St. CAlumet 5-7252

MOVING — MOVING
APDRAUSTAS PERKRAUSTYMAS
IŠ TOLI IR ARTI
NAUJI DIDELI TROKAI - NAUJAUSI KRAUSTYMO ĮRANKIAI
ILGŲ METŲ PATYRIMAS - PIGUS IR SĄŽININGAS PATARNAVIMAS
JUOZAS NAUJOKAITIS
2022 W. 69 St. CHICAGO 36, ILL. Tel. WAlbrook 5-9209

NUO UŽSISENĖJUSIŲ SKAUDANČIŲ ŽAIZDŲ IR ATVIRŲ ODOS LIGŲ

Tie, kurie kenčia nuo SENŲ ATVIRŲ ir SKAUDŽIŲ ŽAIZDŲ negali ramiai sėdėti ir naktimis miegoti, nes jų užsisenėjusios žaizdos niežti ir skauda. Kad pašalinti tą niežėjimą ir skaudėjimą senų atvirų ir skaudžių žaizdų, uždėkite LEGULO Ointment. Jos gydymo ypatybės palengvins jūsų skaudėjimą ir galėsite ramiai miegoti nakį. Vartokite ją taipgi nuo skaudžių nudegimų. Ji taipgi pašalina niežėjimą ligos vadinamos PSORIASIS. Taipgi pašalina peršėjimą ligos vadinamos ATHLETE'S FOOT, sustabdo džiovinimą odos ir perplyšimą tarppirščių. Yra tinkama vartoti nuo išbėrimų odos ligų. Legulo Ointment yra parduodama po 75 ct., $1.25, ir $3.50. Pirkite valstinėse Chicagoj ir apylinkėse—Milwaukee, Wisc., Gary, Ind. ir Detroit, Michigan arba rašykite ir atsiųskite Money order į

LEGULO, Department D.
5618 W. Eddy St. Chicago 34, Ill.

P. & J. JOKUBKA
TV, DEIMANTAI IR LAIKRODŽIAI
Pardavimas ir Taisymas
4077 So. Archer Ave.
Chicago 32, Ill. — Tel. LA 3-8617

MOVING
A. BENIULIS atlieka įvairius perkraustymus ir pervežimus iš tolimų ir artimų atstumų.
Tel. Bl. 7-7075 arba
PR 8-9842

VIRŠ 15,000,000 Amerikos gyventojų žino,
kad taupyti apdraustose Taupymo ir Skolinimo Bendrovėse yra saugu ir pelninga.

Universal Savings and Loan Association užtikrina saugumą ir gražų pelną.

Saugumą užtvirtina Suvienytų Valstybių valdžios agentūra iki $10,000.00 kiekvienam indėliui ir reikalingi rezervai, o pelną — patyrusių ir sąžiningų vedėjų pastangos.

Galite taupyti atvykdami asmeniškai ar per laiškus. Bus greitas ir draugiškas patarnavimas.

• Dėl paskolų ir visais finansiniais reikalais kreipkitės:

UNIVERSAL SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
1800 S. Halsted Street, Chicago 8, Illinois

AR VERTA?
$2.00 į metus, kad užlaikius gražius plaukus. Mėgink NEW ERA — per 40 metų pasekmingai vartojamas Siųskite $2.00 už 8 oz. bonką.
F. BITAUTAS
302 S. Pearl St., Denver, Colorado

Duoną ir įvairias skoningas bulkutes kepa

BRUNO'S KEPYKLA
3339-41 S. Lituanica Ave.
Tel. Cliffside 4-6376
Pristatome į visas krautuves ir restoranus, taip pat išsiunčia į visus artimuosius miestus.

Vestuvių nuotraukos ir augštos rūšies fotografijos mūsų specialybė
PRECIN PHOTO STUDIO
(Incorporated)
EDVARDAS ULIS, sav.
4058 Archer Avenue
Telefonas VIrginia 7-2481

JONO IR ANGELINOS ANDRIULIŲ IR JŲ ŠEIMOS
MICHIGAN FARM SŪRIS
Fountain, Michigan

Jūs esate namuose ar kur keliaujate, visuomet reikalaukite Michigan Farm sūrio. Šis sūris jau per ilgus metus gaminamas Jono ir Angelinos Andriulių ir jų šeimos, Fountain, Mich.

Šis sūris yra gaminamas pagal receptą, atsivežtą iš Lietuvos, ir bus gaminamas tik Andriulių ir jų šeimos. Tas jums užtikrina gerą kokybę ir jūsų mėgiamą skonį. Šis sūris taip yra mėgiamas lietuvių, kad jo didelius kiekius siunčia ne tik į Chicagą, bet ir visą Ameriką ir Kanadą. Chicagoje visą laiką tą sūrį atstovauja ir ateityje atstovaus **Stasys ir Marija Metrikiai.** Jų adresas:

FARM FOOD COMPANY
1804 West 47th St., YArds 7-8393

MUTUAL FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASS'N
SAVINGS INSURED UP TO $10,000
Chartered & Supervised by the U. S. Government

MUTUAL FEDERAL REKORDAS...
- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų ši bendrovė pergyveno karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes ir savo taupytojams išmokėjo kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Augštus dividendus išmokėjo visada be perstojimo.
- Partrauksime jūsų pinigus iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigams padėti nereikia važinėti. Juos galite pasiųsti paštu. Mes apmokėsime pašto išlaidas.

PRADĖKITE TAUPYTI ŠIANDIEN!

2202 W. Cermak Rd., Chicago 8, Ill.
Phone VI 7-7747
JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres.

Chartered ir Supervised by the United States Government

Įstaigos VALANDOS: Kasdien nuo 9-tos ryto iki 5 val. po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9-tos valandos ryto iki 8 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų. Trečiadieniais visai neatidaroma

NEMUNO SŪNŪS

Dr. P. CELIEŠIUS, East Chicago, Indiana

Andrius Valuckas, **Nemuno sūnūs**, romanas, II dalis, 429 puslapiai. Tiražas — 1000 egzempliorių. Viršelį piešė A. Docius. Išleido pats autorius.

A. Valucko "Nemuno sūnūs" antroji dalis yra savyje atbaigtas vienetas, todėl tinka būti vertinamas skyrium nuo pirmosios dalies.

Romano apimtis

Šis romanas savo turiniu atskleidžia lietuvių tautos būties iškarpą pirmojo bolševikmečio ir vokiečių okupacijos fone. Autorius stengėsi pavaizduoti lietuvių būdą daugiariopu požiūriu. Čia rasi netiktai pamaldžią davatkėlę, besirūpinančią artimo sielos išganymu ir nuskriaustųjų gelbėjimu, bet ir tvirto būdo taurų lietuvį Bronių Šarą, jo šeimą ir keletą draugų. Čia rasi seną užkietėjusį komunistą Miką ir jo draugus, kurie su džiaugsmu sutinka bolševikinę okupaciją ir įsijungimą į komunistinių užmačių planų vykdymą Lietuvoje. Keičiantis bolševikiškai okupacijai į vokiškąją iškyla vėl visa eilė naujų tipų, pataikaujančių vokiškajai administracijai ir suvedančių sąskaitas su komunistiniais priešais. Ypatingas išsigimusio lietuvio tipas, pavaizduotas Šakalio asmenyje. Tai yra savanaudis, garbėtroška, melagis, svetimo turto grobėjas, nekaltų lietuvių įskundėjas, brutalus, palaidos moralės, vokiečių okupacijos meto nuovados viršininkas. Čia autorius nepagailėjo spalvų pavaizduoti šetoną žmogaus kailyje. Tai yra perdėm priešingas kilnadvasio lietuvio Broniaus Šaro tipui.

Autorius parinko savo romanui audringą laikotarpį, pilną intrigų, siaubingų situacijų, tragiškų įvykių. Keičiantis vienai okupacijai kita visada atsiranda dėkinga dirva iškilti padugnių gaivalams, keroti piktžolėms. Nusmukusios moralės gaivalai suvesdinėja sąskaitas ne tiktai su savo asmeniškais priešais, bet netgi stengiasi nušalinti ramius, gerus žmones, kurių grynas buvimas sukelia nerimą anų sąžinėse. Be to, pačių frontų slinkimas yra gausingas tragiškais įvykiais, kurie pasisiūlė autoriui būti įjungtais į romano parinktų situacijų pynę. Kauno bombardavimas, kalinių išsilaužimas, spontaniškas lietuvių partizanų atsiradimas, tilto gynimas, gaisrai, kareivių sauvaliavimas, per frontą ten ir atgal bėgimas — vis tai jaudinantieji įvykiai, kurie intriguoja skaitytoją ir pririša prie romano puslapių. O be to, socialinis lūžis, klasių kova, rasinė neapykanta duoda romanui gilumo, įvairiajausmės psichikos ir tipiškų veikėjų. Dėl to "Nemuno sūnūs" yra patrauklus, skaitomas įdomiai kaip koks nuotykių romanas. Jis lengvai leistųsi būti pertiektas filmų pasaulin ir patiektas miniai, ištroškusiai tragiškais įvykiais nervų padirginimo.

2. Meninė vertė

Skaitydamas "Nemuno sūnūs" junti, kad autoriui rūpėjo kuo plačiau pavaizduoti besikeičiančios okupacijos metu lietuvių tautos gyvenimą. Jis žiūri į gyvenimą atviromis akimis ir rodo jį tokį, koks jis reiškėsi. Autorius neslepia ir atvirai patiekia okupacijos metu moralinį žmonių supuvimą: girtavimą, kerštavimą, sąskaitų suvedimą, gobšumą, pavydą, ištvirkavimą. Jis atvirai pavaizdavo net šiurpulingą žydų sušaudymą. Karo metu niekšybė ima viršų prieš dorumą ir gerumą. Todėl ir autoriaus romane idealistų auka ir pastangos yra nublukusios, palyginus jas su niekšybės spalvingumu. Jausti autorių buvus objektyvų ir norėjusį pertiekti realų okupacinio lietuvių gyvenimo vaizdą. Ne jo kaltė, kad gyvenimas reiškėsi daugiau niekšišku, negu geru. Kas buvo minėtų okupacijų akivaizdus liudininkas, tas žino, kad autorius surankiojo tikrus faktus, nieko nemelavo ir neišgalvojo. Tiktai tiems faktams apibendrinti įvedė pramanytus veikėjus. Todėl šį romaną galima būtų priskirti prie realistinių romanų žanro.

Tačiau ir realistui esant sunku yra viską realiai teisingai nusverti. Pirmiausia yra sužalota realybė tuo, kad bolševikiškos okupacijos žiaurumai, palyginus juos su vokiškosios, nublunka. Autorius daugiau jautė vokiškosios okupacijos pasireiškusią niekšybę ir ją pavaizdavo tiek įvykių apimtimi, tiek jų įsijautimu plačiau ir giliau, negu bolševikinės okupacijos niekšybę. Lyg, rodos, nenoromis norėtųsi autorių įtarti, daugiau užjautus raudonąją okupaciją ir norėjusį ją sušvelninti, pateisinti (plg. pusl. 200), o rudąją okupaciją plikai atskleisti ir palikti.

Be to, ir realybė išėjo dalinė, nes autorius perdaug plačiai užsimojo. Pavaizduoti lietuvių tautos kultūrinį gyvenimą abiejų okupacijų metu vienoje knygoje beveik neįmanoma. Šis romanas teapima socialinę ir politinę sritį. O kur visos kitų kultūrinio gyvenimo sričių apraiškos? O romanas turėtų, rodos, atvaizduoti platesnę kultūrinio gyvenimo apraišką tam tikro laikotarpio išpjovoje.

Pagaliau ir pačią realybę nereikia suprasti vien įvykių pasireiškusia eiga: atėjo, užėmė, apgavo, areštavo, sumušė, nuteisė, sušaudė, pakorė, pabėgo, perplaukė, pasislėpė, išsigelbėjo, atsikeršijo, apiplėšė, išgąsdino, išniekino, nepabėgo, nusižudė, ir panašiai galima būtų prigalvoti tūkstančius kitų situacijų. Tie visi išviršiniai įvykiai tėra medžiaga menininko rankose. Tą medžiagą reikia mokėti ar sugebėti meniškai apdoroti, kad iš jos taptų meninis kūrinys. Menininkui ne taip jau svarbu, ar tie parinktieji įvykiai tikrumoje atsitiko, ar tiktai išgalvoti buvo. Bet už tai labai svarbu, kad kūrėjas į pasirinktąją medžiagą įsijaustų, ją savo sielos gelmėse pergyventų ir tą savo įsijautimą menine forma publikai patiektų.

A. Valuckas savo veikale "Nemuno sūnūs" minimus įvykius puikiai registravo ir istorinio vyksmo eigoje juos skaitytojui pertiekė. Tai yra tik materialė veikalo pusė. Bet tie suminėtieji įvykiai yra mažai įsijausti ir dar mažiau išgyventi. Išrinkus iš 429 puslapių jausmų išgyvenimą, tesudarytume apie dešimt puslapių. O visa kita yra žalia meniniu būdu neperdirbta medžiaga. Mes matome įvairių asmenų aręštus, mušimus, nuteisimus, egzekucijas. Bet kur tų asmenų psichika? Argi jie tėra molio motiejai? Ne. Jie yra gyvi mąstantieji ir jaučiantieji žmonės. Autorius tik vienur kitur lyžtelna savo veikėjus jausminiu išgyvenimu ir vėl patenka į šaltą įvykių atpasakojimą. Dėl jausminio išgyvenimo trūkumo, ar bent jo silpnumo kartais ir pats įvykis atrodo visai nenatūralus, nes jis nėra psichologiškai pagrįstas. Antai 162 p. bolševikiniam kalėjime tūlas kunigas nei iš šio, nei iš to pagrobęs Broniaus skutamąjį peiliuką nori nusižudyti. Tačiau Broniaus keletu sakinių pertartas, jis dvasiniai persikeičia, pabučiuoja Bronių tardamas: "Tavo lūpomis kalba Dangus... — ir jis pradėjo paskubomis regsti nepabaigiamas maldų virtines, rasdamas ten paguodos, užsimiršimo ir vilties". (p. 163 ir tol.) Nėra jau čia taip didelė naujiena, kad bolševikiniuose kalėjimuose po didelių tortūrų ir dvasinių kančių kartais ir kunigai dvasiniai palūžta ir nori geriau mirti, negu gyventi. Tokių faktų liudininkų mes turime dar mūsų dienomis. Ne tai čia svarbu. Bet tiktai pasigendame pas autorių tų žmogaus dvasinių kančių pavaizdavimo, į jas įsijautimo ir nuoseklaus prie noro nusižudyti priėjimo. Bendrai autorius labai šykštus nelaimingųjų, kenčiančių ir mirtin pasmerktųjų psichikos atskleidimo ir jos jausminiu būdu išgyvenimo. O argi psichikos reiškiniai nėra realybės dalis? Argi tik išviršinių įvykių sankryžos sudaro realybę? Trūkstant jausminio išgyvenimo, tuo pačiu trūksta šiam veikalui meninės formos. Todėl "Nemuno sūnūs" yra daugiau okupacijos laikų lietuvių tautos istorinis vadovėlis, negu grožinės literatūros kūrinys.

3. Smulkmenos

Estetiniam veikale 62 puslapyje yra labai neestetiška klaida: pusės puslapio tekstas yra apverstas augštyn kojom. Vertėjo korektūroje atitaisyti. Nieko bendra neturi su estetika ir tokių ciniškų žodžių vartojimas, kaip antai 32 p.: "koks velnias man tave pakišo?... o tas Šaras, tai vien suklypusi tvora šunims pasišlapint..." Ar nebuvo galima sintaksės požiūriu gražiau patiekti tokį gramozdišką sakinį p. 235 "Vienam ūkininkui buvo pavogtas arklys ir Šakalys pasirįžo žūtbūt jį surasti". Nežinau, kuo autorius grendžia žodžio "apielinkė", o ne "apylinkė" vartoseną? (p. 146). Taip pat vieton "šalin", autorius rašo "šalyn" (p. 420).

KRONIKA

● **Irena Krivickaitė**, gimusi 19371937 m. vasario 4 d. ir drauge su savo tėvais gyvenanti Washingtone, yra viena iš tų lietuvaičių, kurios eina pavyzdingu keliu — rimtai studijuoja ir neužmiršta savo gimtinės, kurioj jos nedaug metų tėra gyvenusios. 1954 m. birželio 13 d. baigusi Roosevelt Augštesniąją mokyklą, Irena jau antri metai studijuoja chemiją George Washingtono universitete. Sekantiems metams ji gavo vienkartinę stipendiją ir nuo šių mokslų metų pradžios yra pakviesta universiteto chemijos laboratorijos asistente. Be to, ji dar aktyviai dalyvauja ir studentų gyvenime: yra to universiteto Chemijos klubo pirmininkė, Chemijos Garbės draugijos sekretorė, Newmano klubo narė ir kt.

Įdomu dar pastebėti, kad Irena, aktyviai dalyvaudama Washingtono lietuvių jaunimo gyvenime, (ji yra Washingtono lietuvių studentų draugijos sekretorė, nuolat prisideda prie lietuvių jaunimo, ypač skautų, įvairių parengimų ir kitų), randa laiko lietuvišką mintį perteikti ir amerikiečiams: prieš metus skaičiusi paskaitą apie Lietuvą vienoj amerikiečių mokykloj, šį rudenį ji vėl yra pakviesta panašios paskaitos skaityti Šv. Mato Katedros klubo nariams ;čia ji amerikiečių jaunimą mokina dar ir lietuviškų šokių.

● **Apie lietuvius inžinierius ir architektus.** JAV Mokslų akademija kas keleri metai leidžia žinynus apie mokslo ir technikos organizacijas JAV ir Kanadoje. VI lai da išėjo 1955 metais: Scientific and Technical Societies of the United States and Canada.

Tame tome įdėta ž inutė apie Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų sąjungą. Tas žinias parūpino dabartinis valdybos pirmininkas B. Galinis. Būdinga, kad šiame tome iš kitų tautinių organizacijų tepaminėta viena Švedų inžinierių draugija Chicagoje.

Mūsų organizacijos, pirmoje eilėje Lituanistikos institutas, turėtų pasirūpinti suteikti kitai laidai reikalingų informacijų. Rašyti: Librarian, National Academy of Sciences, Washington 25, D. C.

Julius Gaidelis

Kompozitorius, daugelio simfoninių kūrinių ir dainų autorius

● **40 metų nuo mirties Andriaus Višteliausko** suėjo rugpjūčio 2 d. Višteliauskas buvo vienas svarbiausių Aušros pradininkų ir bendradarbių, paskiau talkinęs Varpe. Rašė eilėraščius ir ypač išpopularėjusi jo dainelė "Op, op! kas ten Nemunėli", kuriai kompoziciją parašė J. Gruodis. Ši daina su dideliu pasisekimu buvo padainuota paskutinioje Dainų šventėje Chicagoje. Višteliauskas taipgi yra išvertęs į lietuvių kalbą dalį Vitolio — raudos (Kraševskio). Višteliauskas buvo gimęs 1837 m., dalyvavo 1863 m. sukilime, sužeistas pabėgo į užsienį, prisijungė prie Garibaldžio pulkų. Vedęs lenkę žmoną pergyveno daug sunkumų moterystėje. Labai mylėjo lietuvių kalbą, keldamas net mintį, kad ir rojuje buvę lietuviškai kalbama. Mirė 1916 m. rugp. 2 d. Pietų Amerikoje, Argentinoje.

● **Spygliuose-Dygliuose** dedamo kūrinėlio autorius yra James Thurber, kurs yra kilęs iš Columbus (Ohio); D. Garnett nuomone tai esąs vienas iš originaliausių mūsų laikų humoristų. Čia spausdinamos jo dvi pasakėčios yra paimtos iš knygos "Fables for our Time". Kitos šio autoriaus knygos: The Seal in the Bedroom, My Life and Hard Times, The Owl in the Attic, Middle-age Man in the Flying Trapece, Let your Mind Alone, The Last Flower ir k.

● **Simas Miglinas**, panaudodamas medžiagą, atneštą iš nelaisvės grįžusių vokiečių ir kitas informacijas, rašo knygą apie gyvenimą bolševikų okupuotoje Lietuvoje ir apie išvežtuosius į SSSR lietuvius.

● **Nauja "Viltis".** Neseniai išėjusi "Viltis" skirta Kanados prancūzams. Viršelį puošia Kanados prancūzų gyvenviečių gražuolės, kurių grožio karaliene išrinkta lietuvaitė Aušra Liaudinskaitė - Mašalaitienė.

Apie Kanados prancūzus rašo Le Vagabond, V. F. Beliajus, Marcel Boisvert, Romeo Savoie ir kt. Yra straipsnių ir žinių apie kitų tautybių tautinius šokius ir kt., kaip pvz. apie japonus, airius, jugoslavus, žydus, amerikiečius. Lietuvių tautiniai šokiai paminėti aprašymais ir keturiomis, iki tol dar niekur nespausdintomis nuotraukomis. Be įdomių žinių apie lietuvių papročius ir veiklą, duotas dėmesio vertas rašinys "Kęstučio Laidotuvės" (Funeral of Kęstutis), iš Vilniaus padavimų, išverstas V. F. Beliajaus.

Žurnalo kaina metams du doleriai. Adresas: 1540 Tenth Ave., San Diego 1, California. "Viltis" spausdinama anglų kalba. (a).

● **St. Butkus** baigia rašyti atsiminimus iš laisvės kovų. Jo knyga vadinsis "Vyrai Gedimino kalne".

● **Pr. Bičkienė, H. Blazis, Mastienė, A. Peškys ir J. Vaznelis** pakviesti ateinančiam sezonui dainuoti operos chore Chicagoje.

—o—

Mano ligoninė yra visiems vargo žmonėms. Jeigu aš negaliu iš mirties išgelbėti, tai bentgi galiu jiems meilę parodyti ir palengvinti gyvenimo pabaigą.

— **Albert Schweitzer**

Piliulės nurudina kaip saulė

Oregono universiteto daktarai surado vaistą, pavadintą 8-MethOxy-Psoralen, sutrumpintai vadinamą 8-MOP, kuris jau pradedamas vartoti. Jis gaminamas piliulėmis. Paėmus nustatytą skaičių tokių piliulių, oda nuruduoja, kaip nuo kaitinimosi saulėje. Paskiau toks žmogus ne tik keičia savo odos spalvą, bet darosi nebetoks jautrus saulės spinduliams. Tie vaistai jau atsiranda rinkoje.

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS IR GASOLINO STOTIS
Atliekami lyginimo ir dažymo darbai. Taisomi motorai, stabdžiai, transmisijos ir t. t. MOBILGAS benzinas, įvairių rūšių alyva, baterijos ir automobiliams dalys. Firestone padangos.
1934 West 59th Street Tel. GRovehill 6-9136
M. ČESAS, patyręs auto specialistas

SKIP'S SELF SERVICE Liquor Store
5515 SOUTH DAMEN AVENUE
ALL PHONES — WALBROOK 5-8202
RUGPJŪČIO - AUGUST 2, 3 IR 4 DIENOM

FLORA DELLE ALPI		$5.29
COINTREAU LIQUEUR	Fifth	$4.09
CHERRRY HEERING	Fifth	$5.79
GRAIN ALCOHOL, 190 Proof V.S.P.	Fifth	$4.89
KING CHARLES 12 years old Scotch Whiskey	Fifth	$5.49
CINZANO VERMOUTH Sweet or Dry	Fifth	$1.39
KIJAFA WINE	Fifth	$1.69
THREE FEATHERS OR PHILADELPHIA WHISKEY (Full Quart)	Quart	$3.59
POPULAR BRAND OF MARTINI OR MANHATTAN COCKTAILS	Fifth	$2.89
LOWENBRAU, IMPORTED BEER Case of 24 bottles	Case	$8.55

Telef. REpublic 7-5803
ADOMAS VAITKEVIČIUS
ANGLIŲ IR ALYVOS PARDAVIMAS
Visų rūšių namų apšildymo sistemos įvedimas, perdirbimas ir pataisymas
Greitas, sąžiningas ir pigus patarnavimas
ATLAS FUEL CO.
Atstovas
4919 So. Paulina St.
PRospect 6-7960

PIGIAI IR SAUGIAI
PERKRAUSTAU BALDUS
VIETOJE IR IŠ TOLIAU
K. EIDUKONIS
Turiu naują didelį sunkvežimį ir apdraudas
2313 W. 91st St. Chicago, Ill.
Tel. PRescott 9-2781

STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMUI PRISTATOM Visokių Rūšių MEDŽIAGĄ

CARR MOODY LUMBER CO.
STASYS LITWINAS, Prez.
3039 So. Halsted St.
Tel. VIctory 2-1272
Apkainavimą ir Prekių Pristatymą Teikiame Nemokamai
Raštinė atidara kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais iki 8 val. vakaro.

IŠ ARTI IR TOLI BALDŲ PERKRAUSTYMAS
Naujas specialus didelis sunkvežimis su pilna apdrauda. Pigus ir sąžiningas patarnavimas.
R. ŠERENAS
4546 S. Wood St., Chicago 9, Illinois, tel. VI 7-2972

JONAS GRADINSKAS
Kambarių vėsintuvai, vėdintuvai; radio: vokiški, kišeniniai, nešiojami, automobiliams: televizijos; patefonai, varomi baterijomis
J. G. TELEVISION COMPANY
2512 W. 47TH ST. TEL. FRONTIER 6-1998
TAISYMAS GARANTUOJAMAS RAŠTU — 100%

Pradėkit Taupyti Šiandien, Turėsit Rytoj!
Taigi, dabar pradėkite taupyti šioje lietuviškoje įstaigoje — BRIGHTON SAVINGS AND LOAN!
Kiekvieno taupytojo indėliai apdrausti iki $10,000,00
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASS'N
4071 Archer Ave., į vakarus nuo California Ave.
CHARLES ZEKUS, Sekretorius
OFISO VALANDOS:
Pirmad., antrad., penktad. ir šeštad. 9 val. ryto iki 4:30 p.p. Trečiad. 9 ryto iki 12 val.. Ketvirtad. 9 val. iki 8 val. vak.

NARIAI LIETUVIŲ TAUP. IR SKOLINIMO
B-VIŲ LYGOS, KURIOSE
Kiekvieno Santaupos Apdraustos iki $10,000.00 IR
Paskolos Duodamos Namų Įgijimui Lengvomis Sąlygomis
CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSN.
6234 S. Western Ave. Chicago 36, Ill.
CRANE SAVINGS & LOAN ASSN.
2555 W. 47th St. Chicago 32, Ill.
DISTRICT SAVINGS & LOAN ASSN.
3430 So. Halsted Street Chicago 8, Ill
ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.
1447 S. 49th Ct., Cicero 50, Ill., Tel. TO 3-8131-32
UNIVERSAL SAVINGS & LOAN ASSN.
1800 S. Halsted St. Chicago 8, Ill.

ROOSEVELT FURNITURE CO.
(LIETUVIŲ KRAUTUVĖ)
Pirmą kartą pasiūlo oro vėsintuvą (Air Conditioner) tik už $39.95. Tas vėsintuvas galima naudoti kiekvienam kambaryje ir automobilyje. Galite šį vėsintuvą gauti 5 dienų išmėginimui. Ne reikia mokėti rankpinigių ir mokestis tik $1.00 į savaitę.
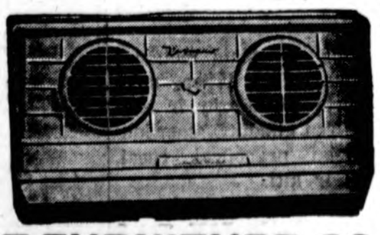
ROOSEVELT FURNITURE CO.
2310 W. Roosevelt Rd. Telefonas SEeley 3-4711
NELLIE BERTULIS IR FELIX RAUDONIS, savininkai
Krautuvė atidaryta kasdien iki 6 val. vak. Pirmad. ir Ketvirt. iki 9 val. vak. ir Sekmadieniais nuo 11 val. ryto iki 4:30 v. po pietų.

ANGLIJOS TEATRAS

S. LAUCIUS, Anglija

Visų pirma reikia pažymėti, kad britai mėgsta teatrą ir kad Anglijos teatrai išsilaiko be vals tybės iždo paramos. Atvirkščiai, iždas iš teatrų gauna savo dalį. Kiekviename didesniame Anglijos mieste yra teatras, ar net keli, įvairaus, žinoma, pobūdžio. Paprastai, pirmauja dramos teatras ir, greta, varietė. Londone, kur skelbiasi per keturiasdešimt teatrų, dar veikia opera ir baletas. Tuos teatrus išlaiko organizacijos arba kompanijos, kurios kartais net sukala gražaus pinigo, jei veikalas ilgiau išsilaiko.

Techniškai Anglijos teatrai gana moderniai ir patogiai įrengti. Beveik visi žymesnieji aktoriai pastoviai dirba teatruose, ir tik atliekamu laiku vaidina filmuose. Tiesą pasakius, britų filmas sunkiai verčiasi be Hollywoodo aukso ir kraujo, nors ir Londone sutvyskėjusios žvaigždės mielai viliojamos anapus Atlanto.

Naujieji veikalai Anglijoje paprastai pirma statomi provincijoje, ir, tik įsitikinus dėl jų pasisekimo, atvežami į Londono West Endą, sostinės scenos meno centrą. Tik labai žymių autorių, sensancingi ir kitur jau pagarsėję dalykai įvedami į sceną tiesiog pro išeigines duris.

"Pirmoji naktis"

Kaip ir visur kitur, taip ir čia, naujo veikalo pasisekimą nulemia premjera, arba, kaip britai ją vadina, "pirmoji naktis". Dar tiksliau norint pasakyti — pirmosios 10—15 minučių, kai autorius, režisorius ir teatro laikytojai nervus įtempę seka publikos reagavimą. Jei sudominta, pagauta, jei mirtina tyla ar nebesulaikomos katutės — veikalui lemta išsilaikyti mėnesius ir metus, o jei ūžesys, slidžios replikos nuo laktų, trypimas kojomis ir ūkčiojimas — veikalo dienos suskaitytos, atseit, aiškus nepasisekimas. Prie veikalo triumfo ar smukimo prikiša savo trigrašį ir kritikai. Reikia pripažinti, kad rimtosios britų spaudos kritika yra pakankamai objektyvi ir gana griežta. Jai neįmanoma pakišti stiklo skeveldrą ir aiškinti, kad tai yra deimantas. Poetines ir idėjines vertybes ji sugebančiai išsijoja, ir negalima ją įtarti pataikaujant ar darant suokalbį.

Kas rodoma Anglijos teatruose?

Kas gi rodoma Anglijos teatruose? Biznieriškai kalbant, rodoma tai, kas patinka publikai, o kas nepatinka, pasako pajamos. Kokia nors ypatinga tendencija ar srovė nepastebima. Nors kritikai amžinai pasigenda paprastos, žmogiškos meilės, kaipo atsikvėpimo nuo "murderių", divorsų ir kvailų nesusipratimų. pastaruoju metu prasikiša sunkesnės filosofinės temos. Neseniai, pavyzdžiui, buvo rodoma pjesė "Waiting for Godot", parašyta neprisilaikant įprastinių dramos taisyklių. Joje matyti, kaip trys valkatos laukia kažkokio naujo mesijo, Mr. Godot, kuris turįs nurodyti jiems gyvenimo tikslą. Jei nesulauksią, girdi, pasikarsią iš apatijos. Tačiau Mr. Godot taip ir nepasirodo, ir, savaime suprantama, uždangai nusileidus, niekas nepasikaria. Atrodo, jog veikalo autorius Sam. Beckett sąmoningai ar nesąmoningai veržiasi pro adaras duris, ieškodamas dirbtinio pakaitalo tam, kuris gyveno tarp mūsų ir mirė ant kryžiaus.

Prieš egzekuciją

Kitas rimto pobūdžio ir kritiką paglostytas veikalas yra B. Behano drama "The Quare Fellow", irgi be kovos ir kovotojų. Tai kalėjimo gyvenimo ir nuotaikų pavaizdavimas prieš pat vieno žmogžudžio egzekuciją. Sūdrūs ir aštrūs dialogai, kalinių ir administracijos išgyvenimai, scenovaizdis, mizanscenos ir garsinės priemonės sudaro reto stiprumo įtampą, slogią atmosferą, ir tuo iškelia visą veikalą. Beje, pats pasmerktasis pakarti net nerodomas, nes jau nieko ir nebepridėtų prie susidariusios nuotaikos.

Dar paminėtinas Denniso kūrinys "Cards of Identity". Šiame veikale stengiamasi įtikinti, kad pažanga nesulaikoma, tačiau žmogus turi pats ar kieno padedamas persiformuoti ir prisitaikyti prie mokslo ir civilizacijos naujenybių, labiau liūdnų, ir jas drąsiai virškinti. Šis veikalas kritikų sutiktas abejingai, net pusėtinai apmaigytas, ir pelnytai.

Užkulisyje virta naminė

Tai žymesni dalykai. Žinoma, kurių teatrų režisoriai ar direktoriai turi silpnybę patys rašyti veikalus, o jų žmonos vaidinti ir vėl su savo vyrais, dažniausiai išeina užkulisyje virta naminė, nemaloniai kitų uostoma ir gana prikliai geriama. Tai jau greičiau ambicingos šeimos dalykai, tolimi nuo rimtų jieškojimų teatro meno užburtuose plotuose.

Toronto Prisikėlimo parapijos choras, vadovaujamas V. Verikaičio

Antarktika pašto ženkluose

ANT. BERNOTAS, Waterbury, Conn.

Anksčiau Antarktika (Pietų ašigalio žemynas) buvo užmiršta kampas ir tik labai reti keliautojai ir tyrinėtojai pasiekdavo jo krantus. Niekas šiuo žemynu nesidomėjo ir žemėlapiuose jis buvo žymimas balta spalva, atseit, nežinomas, neištirtas. Vėliau, kada gerų žemių nebeliko, buvo pradėtos viena po kitos pasisavinti pakrantėse gulinčios salos ir kaikurie kranto plotai. Gi paskutiniais keleriais metais, patyrus, kad to užmiršto žemyno gelmėse esama nemažų gamtos turtų, prasidėjo tikros lenktynės ir varžytynės tarp atskirų valstybių, kas daugiau neištirtų plotų ištirs ir neužimtas žemes pasisavins.

Praeitais ir šiais metais į Antarktiką sulėkė ištisas spiečius įvairių tyrinėtojų ir ekspedicijų. Ten atsidūrė amerikiečiai, anglai, prancūzai, rusai, australai ir kiti.

Patį pirmąjį pašto ženklą su Antarktika išleido **JAV.** Tai 3 c. tamsiai mėlynas ženklas, išleistas 1933 metais, admirolo Byrdo antros ekspedicijos į Antarktiką suruošimc proga. Piešinyje parodytas žemės kamuolys su išryškintu Pietų ašigaliu, adm. Byrdo padarytų kelionių pažymėjimai ir jo įkurta kolonija, pavadinta "Mažoji Amerika". Tas pašto ženklas pakartotinai buvo išleistas 1934 metais .Tautinės pašto ženklų parodos proga (specialiame parodos bloke iš 6 ženklų).

Argentina 1947-1954 metų laikotarpyje įvairiomis progomis yra išleidusi nemažiau, kaip 7 ženklus, kuriuose parodytas Pietų ašigalis ir tas žemės sektorius, kurį ji savinasi.

Čilė 1947 metais išleido 2 p. ženklus, kuriuose parodytos salos ir Pietų ašigalio sektorius, kurie turėtų jai priklausyti.

Australija 1955 m. išleido 3½ penso pašto ženklą, kuriame parodytas visas Pietų ašigalio regionas ir ten randami įvairūs gyvuliai, paukščiai ir augalai.

Į rytus nuo pietinio Argentinos galo Anglija valdo **Falklando** salų grupę, kuriai nuo 1878 m. iki šiol išleidžia atskirus pašto ženklus. Ženkluose, be karalių ir karalienių, parodyti įvairūs tų salų vaizdai ir gyvuliai: avys, žąsys, pingvinai, ruoniai ir kt.

Į pietryčius nuo Falklando salų yra dar kelios grupės didesnių ir mažesnių salų (P. Georgija, P. Šetlandas, P. Orknėjų, P. Sandvičių salos ir Grahamo Žemė), vadinamų bendru vardu **"Falklands Islands Dependencies".** 1944 metais kiekvienai tų salų grupei (išskyrus P. Sandvičius) buvo išleista po atskirą pašto ženklų seriją: ant 8 Falklando pašto ženklų buvo užspausdintas kiekvienos salų grupės pavadinimas. Nuo 1946 m. visam šiam junginiui išleidžiami bendri pašto ženklai, kuriuose matome tų salų ir Pietų Ašigalio žemėlapį ir britų laivus, vykusius tyrinėti Antarktiką.

1955 metais keturi "Falkland Islands Dependencies" pašto ženklai su laivais (1, 2½, 3 ir 6 pensai) buvo perspausdinti tokiu užrašu: "Trans-Antarctic Expedition 1955-1958".

Prancūzija taip pat valdo arba savinasi ištisą eilę salų ir salelių, gulinčių į pietus nuo Indijos vandenyno, ir atskirus Antarktikos žemyno gabalus. Visos tos salos administraciniais sumetimais yra priskirtos prie prancūzų Madagaskaro.

1955 m. ant Madagaskaro salos 15 frankų pašto ženklo (paukštukas su labai ilga uodega — uratelornis) buvo užspausdintas toks užrašas: "Terres Australes et Antarctiques", kas reiškia, kad šis ženklas skiriamas prancūzų Antarktikos saloms ir žemėms.

Šiais metais Prancūzija išleido 8 pašto ženklų seriją su augščiau minėtu pavadinimu, suskirstytą į 4 grupes. I grupė — Crozet salynas (50 centimų ir 1 franko ženklai) — du kuoduotieji pingvinai, tupį ant pakrantės uolų. II grupė — Šv. Povilo ir Naujojo Amsterdamo salos (5 ir 8 frankai) — be augmenijos saloje keletos trobų grupė ir radijo siųstuvo bokštas, artumoje — ruonis, išlipęs į krantą. III grupė — Kerguelio salynas (10 fr 15 fr.) — į krantą plaukiąs jūros liūtas. IV grupė — Adelės Žemė (50 ir 100 fr. oro pašto ženklai) — pingvinų būrys, sutūpęs ledynuose; kampe — Pietų ašigalio žemėlapis.

Kelias Antarktikos salas valdo norvegai. Bet nei norvegai, nei rusai pašto ženklų Antarktikai nėra išleidę. Tačiau rusai praeitais ir šiais metais išleido tris paprastus ir du perspausdintus pašto ženklus, skirtus Arktikai (Šiaurės ašigaliui). Ženkluose matome laivą, įstrigusį ledynuose, virš jo malūnsparnį ir rusų Arktikos stovyklą, įsikūrusią ledynuose. Perspausdintieji ženklai — du oro pašto ženklai, perspausdinti užrašu: "Šiaur. Polius — Maskva 1955 m."

Jeigu žmonės tiek daug pastangų deda, kad nors kiek gyvenimą pratęstų, kaipgi daug daugiau turėtų rūpintis dėl amžinojo gyvenimo.

— **Šv. Augustinas**

ANGLŲ KALBOS PAMOKOS
K. GINEITIS
6402 S. Fairfield Ave., Chicago 29
Tel. HEmlock 4-8037
VERTIMAI - ANKETOS - LAIŠKAI
duoda pamokas. Prieš karą baigęs Čikagos universitetą.
1 dol. 25 ct. val. — privačios.
(3-čias augštas, durys po kairei, arti 63-čios gatvės ir California Ave.)

DĖMESIO ATOSTOGININKAI
Nepraleiskite neaplankę atostogų metu Wisc. gražaus Grotto Shrine. šventovė Inspring urvas, nepaprasto grožio gėlės ir medžiai. Erdvi piknikams aikštė, 6 mylios į šiaurę nuo Wisconsin Rapids ant State Hwy. 34
Kreiptis į:
REV. P. J. WAGNER
Rudolph, Wood County, Wisc.

Vytauto Augustino
Lietuvos Vaizdų Albumas
LIETUVA
yra geriausia dovana visokiomis progomis. Albumo vaizdai kalba apie Lietuvą visiems suprantama kalba, todėl jis tinka visiems, kas kokia kalba bekalbėtų.
Albumas Lietuva
yra gražiausia dovana
Kiekvienam verta šį gražų leidinį pačiam įsigyti ir kitam dovanoti. Išleido ATEITIS. Jį galima gauti:
Kaina 6 dol.
ATEITIES administracijoj
916 Willoughby Ave.
BROOKLYN 21, N. Y.

Dėmesio, namų savininkai!
Apskaičiavimai visokių rūšių gazo ir alyvos "conversion" darbams.
Centriniu apšild. pataisymai ir išvalymai.
Visokių rūšių stokerių aptarnavimas. Nemokamai apskaičiuojame.
GLadstone 5-3515

AUDYKLA JUOSTA
Sav. Kazys Prišmantas
1805 West 46 Street
Chicago 9, Ill.
Telef: LAfayette 3-3085
Gamina juostas, takelius, juosteles, pagalves vardinių, gimimo ir kitų progų dovanoms.

GLEN ELLYN NURSING HOME
Tuojau gali priimti sveikstančius ligonis, lovoje gulinčius bei gydytojų pacijentus. Licensed Gailestingųjų seselių priežiūra. Puiki namų atmosfera. Privatūs kambariai — šviesūs ir erdvūs.
Tel. Glen Ellyn 4225

ARTHRITIS & RHEUMATISM
Nauji vaistai skaudantiems raumenims, sustyrusiems sanariams. Skubiai palengvina paraudusių, sustyrusių bei sutinusių nugaros, kelių, kojų ,kojų pirštų arba sprando raumenų ir sanarių skaudėjimą. Vartokite naujus AMERPOL vaistus. Tabletės **$1.50,** mostis **79c.** Viskas tik už **$2.29, pas jūsų vaistininką.**

PADĖKIME ARTIMIESIEMS LIETUVOJE IR SIBIRE
Siunčiame į Lietuvą, SSSR teritorijas ir visą Europą pilnai apmokėtus angliškų medžiagų, avalinės, maisto ir vaistų užsakymus, parinktus iš katalogų, taip pat išsiunčiame ir įkainuojama vietoje siuntėjo supakuotus siuntinius. **LABAI PIGUS** pas mus užsakomi vaistai. 60 gm. streptomycino, 100cc penicilino ir 500 tablečių serpacil tik $30.75 siunčiant expresu iš Anglijos. Lietuviškas ir sąžiningas patarnavimas.
Dirbame 6 d.: 9—6 val.
PATRIA GIFT PARCEL CO.
3741 W. 26th Street,
Chicago 23, Ill.
Tel. CRawford 7-2126

J. BREIVE & SON CONST. CO
1442 So. 48th Ct. Cicero 50, Ill.
Statome naujus namus ir garažus. Atliekame visokių trobesių ir patalpų įvairius remonto darbus, skubiai, gerai ir pigiai.
Šaukite: Tel. **DA 6-2793** nuo 9 val. ryto, iki 7 val. vakaro.
Tel. **OL 2-5121** nuo 6 val. vakaro iki 11 val. vakaro.

SVARBUS PRANEŠIMAS MŪSŲ TAUPYTOJAMS
2%
Du nuošimčiu mokėsime už taupymo indėlius (savings accounts) pradedant Liepos 1 d., 1956 m.
Visi indėliai iki $10,000.00 apdrausti Federal Deposits Insurance Corporation.
METROPOLITAN STATE BANK
2201 West Cermak Road
Chicago 8, Illinois **Tel.: VIrginia 7 - 6430**

JUCUS SISTERS RESTAURANT
(Naujai) dabar atidarytas
Galima gauti rūgščių kopūstų ir kitų skanių lietuviškų valgių. Atidarytas per visą naktį.
29 metai toje pat vietoje.
1608 W. 47th St., Tel. LA 3-9670

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
Siunčiame dėvėtus ir naujus drabužius, medžiagas, vaistus ir maisto produktus.. Senus ir naujus daiktus priimame ofise.
Galima siųsti ir paštu.
Visi siuntiniai siunčiami su jau apmokėtu muitu ir pristatymas garantuojamas
REIKALAUKITE KATALOGŲ
Taip pat siunčiame daiktus užsakomus Anglijoje.
Siuntiniai pristatomi gavėjui 5—6 savaičių bėgyje.
T. KUCZEWSKI & COMPANY
4102 Archer Ave. **Tel. FRontier 6-6399**
Ofisas atdaras: Nuo pirmad. iki šeštad., nuo 9 v. ryto iki 8 v. v.

AR NORITE BŪTI KUNIGAIS?

Tėvų Marijonų Kongregacija, a. a. Arkivyskupo Matulevičiaus, MIC, atgaivinta, kviečia pas save kandidatus į kunigus. Tėvai Marijonai darbuojasi Amerikos lietuvių tarpe: Dievui leidžiant jie darbuosis ir Lietuvoje; jie veda mokyklas; redaguoja laikraščius; skelbia misijas. Pasiaukokite Dievo tarnybai; darbuokitės po Panelės Švenčiausios vėliava; stokite į Tėvų Marijonų Kongregaciją; rašykite novicių vedėjui. Laiške pažymėkite kiek mokslo baigėte, kiek amžiaus ir koks sveikatos stovis. Laišką siųskite žemiau paduotu adresu.

AR NORITE BŪTI BROLIAIS VIENUOLIAIS?

Marijonų Kongregacija kviečia pas save kandidatus į brolius, kurie dirbtų įvairius vienuolijos darbus mokyklose, spaustuvėse, raštinėse, bažnyčiose ir kitur. Labai pageidaujami moką kokį amatą. Norintiems pramokti kokio amato bus sudaryta proga.
Paaukokite savo jėgas, gyvenimą ir sveikatą Dievui ir Panelei Švenčiausiai. Tapkite Broliais Marijonais. Susirašykite su novicijato vedėju: pažymėkite amžių, sveikatos stovį ir užbaigtus mokslus.
MASTER OF NOVICES, MARIAN HILLS SEMINARY,
CLARENDON HILLS, ILLINOIS

STEIN TEXTILE CO.
1306 South Union Ave.
Yra kalbama mieste, kad STEIN TEXTILE BENDROVĖJE rasite didžiausią pasirinkimą už nebrangias kainas įvairių vilnonių, šilkinių, medvilninių, užuolaidoms ir uždangalams medžiagų.
STEIN'AS turi metinį išpardavimą, štai pavyzdys kainų:
Geriausios ANGLIŠKOS bei "worsted MEDŽIAGOS kostiumams, kurių kainos paprastai yra $9.80, dabar tik ..$4.50
Visokiausių pamušalų už pigias kainas. Spausdintas šilkas ir plaunamas "Sil-O-Shan", "antique taffeta", paprastai $1.98, dabar tiktai .....98c.
60 colių vilnonės medžiagos ir "flannel" vyriškiems ir moteriškiems kostiumams tiktai $1.89
48 colių užuolaidoms bei uždangoms medžiagos, vertės iki .$2.98, tiktai $1.39
Grynų spalvų Fortisan ir Metallic Cloth užuolaidoms tik .$1.09
Atvykite į STEIN TEXTILE ir patys įsitikinkite. Su kiekvieno pirkiniu virš $20.00 gausite vienai suknelei medžiagos
Pas STEIN'Ą jūs rasite didelį pasirinkimą nuotakoms, kaip tai .."laces", satiną, taffetą, "brocades", Shantung, ir t. t. Taip pat liekanas medžiagų pamušalams už baisiai pigias kainas. kaip dovaną.
STEIN TEXTILE CO,
1306 SOUTH UNION AVENUE
1 blokas į rytus nuo Halsted St., 1½ bloko į pietus nuo Roosevelt Rd. Taip pat atdara šeštadieniais ir sekmad. Tel. MOnroe 6-8152.

K. GASIŪNAS SIUVĖJAS MOTERŲ RŪBŲ
Priima moteriškų kostiumų ir paltų užsakymus. Iš įvairių kailių užsakyti paltai duodami išmokėjimui. Jie toli pralenkia savo kokybe gatavus ir pigiau kainuoja.
6715 SOUTH MARSHFIELD AVENUE
Chicago 36, Illinois . . . Tel. REpublic 7 - 6329

NELAUKIT, nes rytoj jau gali būti pervėlu!
Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimei ištikus neturėsite jokių nemalonumų.
GENERALINIAI AGENTAI šių kompanijų:
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE COMPANY
AMERICAN BONDING COMPANY
AMERICAN INDEMNITY COMPANY
DUBUQUE FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S FUND INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S INDEMNITY COMPANY
INDUSTRIAL INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
PACIFIC NATIONAL FIRE INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
RELIANCE INSURANCE COMPANY
UNIVERSAL INSURANCE COMPANY
WESTERN FIRE INSURANCE COMPANY
WESTERN CASUALTY & SURETY COMPANY
"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"
O'MALLEY and McKAY, Inc.
222 W. Adams St. Room 800
Telefonas CEntral 6-5206

Neutrinas ir kitos atomo dalelės

Dr. R. ZALUBAS, Washington, D. C.

Birželio 22 dieną Atominės Energijos komisija (AEC) pranešė apie suradimą naujos atominės dalelės, kurią E. Fermi pavadino neutrinu. Jo suradimo procedūra turi būti labai komplikuota, nes neutrinas turi labai savotiškas ypatybes. Tuo tarpu yra paskelbta, tik kad jis buvo surastas kadmijaus druskos scintilaitoriaus pagalba. Reikia prisiminti, kad atominių dalelių suradimas nereiškia, kad kas nors tokią dalelę matė, ar kur nors į dėžutę įdėjo, kaip brangakmenį. Tokių dalelių buvimas yra nustatomas iš jų savybių. Tos dalelės yra labai per mažos, kad būtų galima jas įžiūrėti per galingiausius, dabar žinomus, mikroskopus.

Daugumoje atvejų iš kaikurių lengvai pastebimų savybių nustatomas dalelės buvimas ir toliau nagrinėjamos jos savybės. Kitais atvejais teoretiškai apskaičiuojama reikalingumas tokios dalelės, kai pastebimas nesutapimas teorijos su kaikuriais stebėjimo daviniais. Neutrino reikalingumas buvo irgi pirma teoretiškai nustatytas.

Pavyzdžiui anksti ryto kaime matant dūmus rūkstant iš kamino, kaimynai spėja, kad ten krosnyje malkos kūrenasi, ir neapsirinka. Lietuvos kaime kitokio kuro nevartoja, tai lengva atspėti. Mieste norint pasakyti, kas kito krosnyje kūrenasi, neužtenka matyti dūmus, reikia žinoti jų spalvą, kiekį ir taip toliau, nes čia vartojamas visoks kuras, taigi čia reikia daug atsargiau daryti išvadas, bet jas galima padaryti ir iš tolo stebint. Atomines "krosnies" kuro ir lakstančių dalelių nustatymas pasidaro labai ir labai sudėtingas. Dalelės yra mažos, jų gyvenimo laikas kartais yra labai trumpas, jų sukeliami reiškiniai trunka labai trumpą laiką ir jie pasirodo iš įvairių dalelių vienu laiku ir t. t.

Pozitronas ir mesonas

Per paskutinius dvidešimt metų kosminių spindulių tyrinėjimas davė galimybę surasti dvi naujas atomines daleles. C. D. Anderson (1932) atrado pozitroną, tai yra pazityviai užkrautą dalelę, tokios pat masės kaip elektronas.

H. Yukawa (1935) išpranašavo, kad turi būti dalelė tarpinė, savo masės dydžiu, tarp elektrono ir protono. Ta dalelė vėliau buvo surasta, pagal iš anksto suplanuotus eksperimentus jai ieškoti. Ši dalelė yra vadinama mesonu. Viena labai įdomi jos savybė yra, kad jos masės didumas svyruoja tarp 60 ir 300 elektrono masių. Ši dalelė gali turėti teigiamą arba neigiamą elektros krovinį. Kosminiai spinduliai mesonus pagamina augštutinėje atmosferoje. Dabar šios dalelės yra pagaminamos bevatronuose.

Masės panaikintojas

Prieš metus laiko M. Schein surado dalelę, kuri juda su labai didele energija — 10,000,000 bilionų electron-voltų. Ši dalelė paverčia materiją energija ir tą energiją vėl į naują materijos formą. Ji vadinama masės naikintoja dėl savybės, kad kai ji susiduria su protonu, masė yra visai panaikinta. Naujoji dalelė pavadinta anti-protonu. (Protonas — vandenilio atomo branduolys, kuris yra teigiama elektra užkrautas ir turi masę apie 1800 kartų didesnę negu elektronas). Antiprotonas buvo susektas 10,000 pėdų augštyje, greičiausia jis yra pagimdytas kosminės radiacijos. Jo dar nepajėgiama pagaminti laboratorijose, nes tam reikia labai didelės energijos. Galingiausios atomų skaldymo mašinos teduoda tik 200 bilionų electron-voltų ir tik dar yra planuojama statyti galingiausią iki 1,300 bilionų elektron voltų mašiną. Taigi dar negalima suteikti dalelei tiek energijos, kiek jos turi antiprotonas.

C. Wiegand eina dar toliau — samprotaudamas, kad antiprotonas duoda pagrindą spėti apie egsistavimą "anti-materijos" universo. Dalelės vis randamos priešingomis poromis: elektronas — pozitronas, protonas-anti-protonas. Jei yra universas, tai turėtų būti ir "anti-universas". Dviejuose universuose būtų priešingos struktūros, kurios viena kitą visai panaikintų susidūrimo metu. Tada du toki universai susidūrę pavirstų energija be struktūros. Kas po to sektų dar nebandoma aiškinti. Žinoma tai yra pirmieji ir labai drąsūs spėjimai.

Neutrinas

Neutrino atradimą galima palyginti su planetos Neptūno atradimu. Paskutinės tuo metu žinomos planetos Urano orbita buvo iškreipta vienoje vietoje, todėl Leverrier (1846) skaičiavimu tam tikroje tiksliai apskaičiuotoje vietoje turėjo būti nauja planeta. Nukreipus teleskopą į tą išskaičiuotą vietą buvo surasta naujoji planeta Neptūnas. Toks genialus žmogaus apskaičiavimas yra ir dabar vienas iš dažniausiai minimų ir gražiausių pavyzdžių.

Dabar pažiūrėkime neutrino suradimo istoriją. Chemijoj gerai žinomas yra dėsnis, kad masė neišnyksta reakcijų metu, o tik pakeičia formą arba net prima energijos formą. Betgi buvo pastebėta, kad dalis energijos žūsta vykstant branduolinėms reakcijoms. Kilo klausimas, kad arba minėtas principas nebegalioja ir energija ar masė žūsta, arba turi būti sukuriama nauja dalelė. Tą energijos žuvimą, kaip naujos nematomos dalelės atsiradimą, ir formulavo atominės bombos tėvas E. Fermi, kuris mirė pernai ir nebespėjo sužinoti, kad jo išpranašautoji dalelė jau surasta. Neutrinas neturi arba beveik neturi masės (keista dalelės savybė), jis taipgi neturi elektros krovinio. Šios dvi savybės garantuoja jam labai didelį prasiveržimą per masę. Kaip žinome, pagal atominių dalelių dydį ir tirščiausia masė atrodo, kaip tuščia erdvė. Kad neutrinas susidurtų su atomo branduoliu, tai reikėtų jam keliauti per kieto švino sluoksnį kokius 50 metų. Pagal iš anksto skaičiuotas savybes neutrinas keliauja šviesos greičiu ir tiesia linija. Jis neturi masės ir elektros krovinio, tai jos neveikia nei masė, nei elektra, todėl jį "pagauti" labai sunku. Minėtas švino sluogsnis yra astronominio storumo, nes jis būtų dešimt kartų storesnis negu atstumas iki artimiausios žvaigždės. Tai ką gi neutrinas turi? Jis turi pusę kvanto vieneto sukimosi momentą (spin). Jis gimsta, kai vyksta beta skilimo procesas. Anksčiau buvo manyta, kad neutronui skylant atsiranda tik protonas ir elektronas. Vėliau buvo pastebėta, kad elektrono ir protono atsiskyrimas vyksta ne tiesia linija, bet laužta, raidės v pavidalo. Todėl buvo prieita išvados, kad trečia dalelė irgi turi išlėkti, ta trečia dalelė ir yra neutrinas. Kitas atvėjas, kada gimsta neutrinas, tai yra kai susiduria du vandenilio branduoliai.

Iš pradžių neutrino egsistencijos klausimas buvo panašus į eterio buvimo klausimą. Šio pastarojo buvimo dar nepavyko įrodyti ir vis lengviau be jo apsieinama, aiškinant daugelį šviesos reiškinių. Tačiau atrodo, kad neutrino nesusilaukia to pat likimo kaip eteris. Los Alamos, N. M., mokslininkai, vadovaujami F. Reines ir C. Cown Jr., eksperimento keliu įrodė neutrino buvimą. Šiedu ir F. B. Harrison samprotavo, kad vieton negatyvaus elektrono absorbavimo, branduolys galėtų išmesti pozitroną. Tada procesas vyktų pagal sekančią tvarką: protonas + neutrinas energija = neutronas + pozitronas. Tuo būdu čia neutrinas yra pagaunamas.

W. F. Libby, AEC pirmininkas pabrėžė, kad tos dalelės suradimas patvirtina dabartinės atomo branduolio teorijos teisingumą. Taip pat dedama vilties, neutrinas padės išaiškinti, kas laiko surištus atominius branduolius. Savaime suprantama, kad naujų dalelių suradimai atidaro naujus kelius išradimams.

C & G. TUCKPOINTING
Local 52 — A.F.L.
Tuckpointing — Window caulking muro percementavimas — Langų kitavimas žiemai.
Atliekame įvairius dumtraukio darbus. Visas darbas garantuotas. Nemokamai apskaičiuojame. Pilnai apsidraudę.
3845 W. 78th Place
LUdlow 5-6699 — LUdlow 5-2279
GEORGE CHUCK

NORFORD HOTEL
Special low rates for weekdays & evenings ... to Lodge meeting groups - banquets - Wedding Showers etc. 400 to 500 people handled.
Business & Industrial firm groups invited also.
J. J. PEACOCK
1508 No. Pulaski Rd. Bel. 5-1202

Naujas Mauriac'o kūrinys
Heidelberge, Vokietijoje, iš spaudos išėjo vertimas Francois Mauriac'o knygos "Gyvenimo duona" (Das Brot des Lebens). Čia dialogo formoje vaizduojamas susitikimas tikėjimo ir netikėjimo. Tikėjimą atstovauja mergaitė Teresė, kasdien einanti klausyti šv. mišių, prie komunijos ir savo kasdieninį gyvenimą suprantanti, kaip dalyvavimą Kryžiaus aukoje. Su ja susipažįsta patriotinių nuotaikų studentas, kuriam tas religinis gyvenimas svetimas. Mergaitė įveda jį į šv. mišių kilmę, į Kristaus darytą už žmones atgailą. Mauriac'as šiame literatūriniu atžvilgiu vertingame kūrinyje giliai sprendžia pasaulėžiūros klausimus.

MILŽINIŠKAS IŠPARDAVIMAS
VARTOTŲ MAŠINŲ
Panešamos, kojinės ir "consoles"- (spintelėse)
Nupigintos skubiam išpardavimui
$9.95 ir augščiau
Garantuoti pataisymai visų išdirbysčių mašinų.
SINGER SEWING CENTER
3349 W. 26th Street
BIshop 7-6649

FUNERAL SERVICE
OTTO V. STRANSKY, Sr.
OTTO V. STRANSKY, Jr.
Stransky Laidotuvių Koplyčia
Didelė air-conditioned koplyčia
"The Original Stransky Establishment"
5112 S. WESTERN AVE.
PRospect 6-4758

Meniškoji Venecija
New Yorke išėjo kolektyvinis veikalas, pavadintas "Venice"; tekstas paruoštas kelių autorių: M. Brunetti, Pignatti, R. Palucchini ir J. Lassaigne. Knyga 153 puslapių ir joje iškeliami Venecijos kultūriniai lobiai; duodamos net 78 iliustracijos.

Clybourne Upholstery
Baldai pataisomi. Veneciškos užuolaidos aptarnaujamos. Specialios kainos už apmušalus — kėdės 34.00, sofos $68.00, apmušant 3 ar daugiau dalių komplektą. Nemokamai paimame ir pristatome. Greitas patarnavimas. Geras darbas. Geros kokybės medžiagos.
Tel. GR 7-5693

POLIO VACCINE — SKIEPAI
Visi gali gauti
DAVID HILLMAN PRESCRIPTION PHARMACY
185 N. Wabash Ave., 14th Floor
Chicago 1, Illinois
DE 2-1066 — 4691

GUŽAUSKŲ
BEVERLY HILLS GĖLINYČIA
Geriausios gėlės dėl vestuvių, bankietų, laidotuvių ir kitų papuošimų.
2443 WEST 63RD STREET
Tel. PRospect 8-0833 ir PR 8-0834

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO MR. NELSON,
SAVININKO
SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3914 West 111th Street
Vienas blokas nuo kapinių.
Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas mieste!
Telef. — CEdarcrest 3-6335

LIŪDĖSIO VALANDOJ
Šaukite
MAŽEIKA & EVANS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
6345 So. Western Ave. Air Conditioned koplyčia
REpublic 7-8600 — 7-8601 Automobiliams vieta
Tiems, kurie gyvena kitose miesto dalyse; gausime koplyčią arčiau jūsų namų.

ANTHONY B. PETKUS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
6812 SO. WESTERN AVE. 1410 SO. 50th AVE.
CHICAGO, ILL. CICERO, ILL.
Telefonai — GRovehill 6-2345 arba TOwnhall 3-2109

JOHN F. EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS
4605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YA 7-1741-2 ir LA 3-9851
4330-34 South California Avenue
Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852
AMBULANCE DIENĄ IR NAKTĮ

Mes mokame Aukštą Dividendą
MIDLAND Savings and Loan Association
INSURED
PER 40 METŲ VISŲ LIETUVIŠKŲ KOLONIJŲ SAUGIAUSIA IR PELNINGIAUSIA TAUPYMO BENDROVĖ
4038 Archer Avenue Tel. LA3-6719
AUGUST SALDUKAS Prezidentas

BUDRIKO BALDŲ IŠPARDAVIMAS!
SUTAUPYKITE 30% IKI 70%
Nauji Gyvenamojo Kambario Setai, Miegamojo ir Valgomojo Kambario Baldai, Dinettes, Kaurai, Gaziniai Pečiai, Skalbiamos Mašinos, Dulkių Valytuvai, Televizijos, Radios, Šaldytuvai, HI-FI Komb. Phonografai.

Proga sutaupyti $100 ir daugiau ant Sealy, Simmons, Pullman, Sleeprite Hide-aBeds kiekvieno stiliaus ir spalvos.

$199.00 2-jų GABALŲ PARLOR SETAS UŽ	$99
$575 PULLMAN 2 GAB. SOFA ir KĖDĖ	$284
$299 KROEHLER 2 GABALŲ SETAS	$149
$150 2 GABALŲ SECTIONAL	$74

7 dalių valgomo kambario setas, vertės $245.00 už	$135.00
5 dalių stalas ir kėdės, vertės $55.000 už	$ 37.00
7 dalių virtuvės stalas ir 6 kėdės, vertės $99.00 už	$ 59.00
Miegamojo kambario setai 4 dalių, vertės $210.00 už	$129.00
Miegamojo kambario setai 4 dalių, vertės $425.00 už	$245.00
Kilimai 100% vilnos 9×12 įvairių spalvų, vertės $79.00 po	$ 49.00
Porceliano pečiai, Tappan, Universal ir kiti, už $79.00 ir augščiau.	
9×12 linoleumai, įvairių spalvų, po	$4.98
Šaldytuvai 8 kubiškų pėdų po	$159.00 ir augščiau
RCA Victor televizija už	$98.00
17 colių televizijos po	$98.00
21 colio televizijos po	$119.00
21 col. televizijos, pačios geriausios, vertės $398, už	$225.00

Lengviausi Išmokėjimai
Tel. – CAlumet 5-7237
JOS. F. BUDRIK FURNITURE
3241 South Halsted Street
Atdara pirmadienio ir ketvirtadienio vakarais iki 9:30
Atdara sekmadieniais 10—5.
Budriko Radio Valanda iš WHFC, 1450 kil. ketvirtadieniais 6-7 vak.

junius
ŠVIEŽI UŽŠALDYTI (tarkuoti) KRIENAI
labai stiprūs. Skanesni ir ašproduktų, mėtresni. Pagerina bei pastiprina skonį žuvies sos, padažų ir salotų
Jieškokite Raudona, Balta ir Mėlina spalvom nuspalvintų konservų dėžučių (cans) šaldyto maisto skyriuj National Food Stores, Centrella ir Midwest maisto krautuvėse arba pas savo krautuvininką.
JUNIUS FOOD PRODUCTS CORP.
CHICAGO, ILL.

SKANIAI PAPIETAUKITE SU SAVO ŠEIMA
Kiekvieną sekmadienį
CRAWFORD GARDEN RESTORANE
Evergreen Parke
Jūsų šeimininkė Betty Siebert kviečia prią skanių steikų, viščienos ir žuvies, vėsinamose patalpose. Kainos nuo $1.75.
3941 WEST 95th STREET
Tel. GArden 4-4900

ATREMONTUOKIT ir PAGRAŽINKIT SAVO NAMUS DABAR!
Congo Wall plastic coated sienų apmušalai, pėda ..... 39c.
Tilemaster, topic tile Kvdrat. pėda ..... 29c.
Dažai — Sienų popieriai — Grindys & Sienų tile
TED STANKIEWICZ
2458-60 W. 47th St., FR 6-3294
Kreipkitės į mumis dėl ekspertiškos instaliacijos, apskaičiavimai, nemokamai.

Siuntiniai į Lietuvą ir Rusiją
per didžiausią Amerikos kontinente bendrovę
J. KAMIENSKI
JANIQUE TRADING CO.
CENTRINĖ RAŠTINĖ:
Toronto, Ont. Canada 835 Queen St. W. ..... Tel. EM 4-4025
SKYRIAI JAV:
New York City, N. Y. 306 E. 9th St. ..... Tel. GR 3-3470
Pittsburgh, Pa. 2013 E. Carson St. ..... Tel. HU 1-5759
Minneapolis, Minn. 44 E. Hennepin Ave..... Tel. FE 6-2330
Buffalo, N. Y. 1162 Broadway ..... Tel. FI 1272
Newark, N. J. 102 — 16th Ave. ..... Tel. BI 2-6816
Philadelphia, Pa. 725 W. Girard Ave. ..... Tel. St. 7-1422
Cleveland, Ohio 1029 Fairfield Ave. ..... Tel. CH 1-5547
Chicago, Ill., 2314 W. Chicago Ave. ..... Tel. BR 8-6780
ir dar 10 kitų miestų Kanadoje ir JAV.
Pilnai garantuojamas kiekvienas siuntinys.
Pristatoma į dvi savaites.
Jūsų giminės Europoje gaus siuntinį be jokio primokėjimo.
DIDŽIAUSIA BENDROVĖ DĖLTO KAD GERIAUSIĄ!

SEKANTIEJI YRA NARIAI CHICAGOS LIETUVIŲ LAIDOTUVIŲ DIREKTORIŲ ASOCIACIJOS
Ambulansų patarnavimas dieną ir naktį. Reikale šaukite mus.
Mes turime koplyčias visose Chicagos ir Roselando dalyse ir tuojau patarnaujame
PETRAS BIELIŪNAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572
ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401
PETRAS P. GURSKIS
659 West 18th STREET Tel. SEeley 3-5711
ALFREDAS VANCE
177 WOODSIDE Rd., Riverside, Ill. Tel. OLympic 2-5245
POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911
LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228
JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138-1139
VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE., CICERO, Ill. Tel. OLympic 2-1003
ZIGMUND (ZUDYK) ZUDYCKI
1646 W. 46th STREET YArds 7-0781
STEPONAS C. LACKAWICZ
2424 W. 69th STREET REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE VIrginia 7-4672

SPYGLIAI IR DYGLIAI

Redaguoja dr S. ALIŪNAS

ASMENYS IR AŠMENYS

Kada pradedame kalbėti apie asmenis, anot Balio Pavabalio, tai tuoj pradedame galąsti ašmenis. Žodžiu, stačiai artimo meile užsidegame, nes su neaštriais ginklais negali operuoti, perdaug skauda. Taigi ir vyksta toks sau apipjaustinėjimas vienas kito be daktaro. Sakysim Chruščevas labai švariai nuskutinėja tėvo Stalino garbę. Vadina bukapročiu ir garbėtroška, žodžiu, sakyt švariai buvusį savo bosą abliuoja, maždaug taip, kaip per Margučio radiją Dirmeikis visas netautinikiškas partijas. Pastaruoju metu jis vis abliuoja ir traukia asmenis per ašmenis tuos,

O meilė širdį spaudžia ir gelia,
Ir kartais naktį užmigt sunkoka,
Noris atskleisti margą skarelę,
Ir pasikišti po ja berniuką.

kurie Dainų šventę rengė. Esą, kam Ponui Dievui peticijos nepasiuntė, kuris turėjęs temperatūrą toj daržinėj bent 50 laipsnių numušti. Traukia per ašmenis Dainų šventės rengimo asmenis, kodėl salėj vėsintuvo nebuvo. Rengėjai atsiašmenina, kad tokios salės Chicagoje nėra. Siūlome tokią salę pastatyti Bronislovui iš Lilijos kiemo, kurioj jis pats pirmas po keiksmažodžių per radijušą galės atsigaivinti, kaip Pažangos rūmų bare.

Privačiai išsikalbėjus paaiškėjo, kad choristai labai jau netikę bei rengėjai tokie pat, nes pačioj pradžioj turėjo garsiai per visas triūbas sušukti: "Sveikas, šefe, tautos vado įpėdini, Vytautai trečiasis". Panašiai ir su Kultūros kongre-

Chruščevas ir Šepilovas aiškina, kad niekur žemėj nėr tiek vietos, kiek peklų yra sovietuose.

su, kuris nesurengė šefo sekcijos, o be tokios sekcijos kokia čia kultūra. Ir kaikurie narsieji taip nusprendė ir jie jokių reikalų su Kongresu neturėjo, o suruošė savo suvažiavimą. Su šoble, girdi, tai gali ir duonos atsiriekti ir asmenį paguldyti ant ašmenų, o tos kultūros iš patrankos neiššausi.

Traukia asmenis per ašmenis viena kitą politinės grupės, bendruomenės, traukia asmenis per ašmenis biznieriai, traukia asmenis per ašmenis individualiai kiekvienas piliečiu kitą. Traukia asmenis per špachtelio peilį vienas kitą dailininkai, taipogi dirigentai, o ir

Padėkite ištraukti ir, svarbiausia, šaukite liudininkus.

rašytojai kartais guldosi ant ašmenų. Štai kažkada Gliauda parašė "Pjūvį per Alantą", žodžiu, peiliuku patraukė, tai dabar Alantas Gliaudą pagliaudė, taip sakant ašmenėliais po Gliaudisimo kūrybą pasišvaistė.

Aiduose Vyt. Vardys jaunimo vardu senimėlį ašmenėliais paglostė, kad šie atsigodytų, o kažkada toks dr. Lingaila tuose pačiuose Aiduose gindamas asmenis, ašmenis taip teisingai nuaštrino, kad pasisakė esąs net Rašyt. draugijos narys. (Jis toks narys, kaip šių eilučių autorius kardinolas. "S. D." red.) Žodžiu, vis taip sakant, asmenėlį palieti, tai ašmenėlį paaštrini.

"Dirva" šiuo metu pavirto vienu ašmeniu ir vienu asmeniu. Vis mat seni prisiminimėliai ateina kai tebuvo tik vieni ašmenėliai vieningo vado rankose. Būtų gera, kad tas ponas, dėl kurio "Dirva" taip ašmenis galanda, greičiau vyktų į tą savo nieko neveikimo postą Italijoj, tai pasibaigtų čia asmenų ir ašmenų galandinimas. Būtų, kaip ir pirma buvo, ale jau taip karštai vienas ant kito nešoktų, kaip Vyt. Meškauskas ant kunigų, kam jie

Termometras, kuris Dainų šventėj rodė 115 laipsnių.

premijom pinigus dalina.

Traukia per ašmenis asmenis turtingi neturtinguosius ir turtinguosius, neturtėliai revanšuojasi, blaivininkai nugeriančius, pastarieji blaivininkus, traukia per ašmenis šykštuoliai išlaidžiuosius, išlaidieji šykštuolius, bevaikiai vaikinguosius, daugiavaikiai bevaikius, vedusieji ir netekėjusios viengungius, traukia per ašmenis asmenis visi, kuriem tik liežuvis bent menkus gyvybės ženklus išduoda. Na, juk vardan tos tėvynės Lietuvos laisvės reikia kovoti, nes anot Balio Pavabalio:

Brolau, teisybę mylintis,
Nereikia daug čia gilintis:
Imk peilį nors atšipusį,
Ir karą kelk abipusį.

M. J.

Teisingi kon. Gylio žodžiai

Konsulas V. Gylys Dirvoje rašo: "Viduramžių išminčiai aiškino, kad tikros kultūros prielaida yra: griežtumas sau, tolerancija ir melo pasmerkimas. Šių būdo bruožų Ponui Ministeriui Lozoraičiui tikrai netrūksta". Kad taip yra, Spygliai jau įsitikino, nes ponas ministeris Lozoraitis, įrodydamas, kad jis griežtas sau, atsižadėjo algos už šefystę, įrodydamas, kad jis yra tolerantas, atšaukė Vlikui padiktuotus 8 punktus, ir įrodydamas, kad jis smerkia melą paėmė ir parodė visiems min. Urbšio telegramą.

Nenugąsdino

Daktaras gimdyvės vyrui:

— Žinau, kad jūs norėjote berniuko, bet gaila, gimė mergaitė.

— Tai nieko, daktare, ne taip blogai, mergaitė buvo mano antras pasirinkimas, — atsakė vyras.

*

— Aš buvau kvailas kai aš tave vedžiau.

— O, mielasis, dabar tai visi žino.

Dr. S. Aliūnas

Geriausios poemos

Kada valgai per pietus kotletus,
Ir laimingas vartaisi ant sofos,
Tada būni patsai ir poetas,
Ir didžiausias krašte filosofas.

Kai leki autostradom, kaip dūmas,
Puikiai rieda šaunus ševroletas,
Tai mąstai, kad tokio gražumo
Nesukurs ir didžiausias poetas. ...

Jos veidelis iš kremo ir pieno,
Ir vilioja, ir šypsos ir švyti,
Tai mąstai, o kad šitą poemą,
Tai galėtum per amžius skaityti.

Kartais dolerius bankan nunešęs,
Vis mąstai kiek lyg plano įdėti,
Tai poema kurios nei Milašius
Nesukurs panašios anei Goethė.

Kai pažiūri į nuosavą namą,
Tai gražumas net užima žadą,
Ir prieš šitą poemą nei gramo
Neatsvers nei pati Iliada.

O kam rimas upeliais dar alma,
Ant poemų ir ritmo kas guli,
Tas, bičiuliai, ant sprausminio kelmo,
Veltui bando pasiekti mėnulį.

Spygliuotinė kronika

— **Balys Gaidžiūnas** Dirvoje parašė teisingą sakinį: "O geriausia būtų kad tie tautininkai tik miegotų". Visai teisingai, Baly, nes knarkimu visuomenės nesuskaldysi.

— **Kario 7** numery skėlbiama, kad dr. Biežis yra Alt pirmininkas. Koks karių organas būtų jei nedarytų pakėlimų.

— **Naujienų Literatūros** priede eina K. B. Kriaučiūno atsiminimai Siauruoju takeliu. Viskas labai gerai, ypač, kad per kelis numerius ir puslapius toks takelis tikrai eina.

— **Europos Lietuvis** rašo, kad geriausia partija yra Paketėlių partija.

— **Prof. Antanas Ramūnas** Į Laisvėj rašydamas apie idealus sako, kad amerikietis veikėjas, o europietis mąstytojas, europietis nuolat išranda, o amerikietis nuolat pritaiko. Ne visai taip, nes europiečiai karą išmąstė ir karą pradėjo.

Ačiū Dievui, kartais ir kiti prieš mano žmoną klaupia ant kelių.

Viena iš mūsų

— Tai buvo baisus momentas, kai aš buvau žvalgyboje,— prisimena iš savo pergyvenimų Korėjos vandenyse į namus grįžęs kareivis, — staiga aš pastebėjau į mus ateinančią nepaprastai didelę torpedą.

— Puiku, —paaiškina jo teta, sena pana, — aš manau, kad tai buvo viena iš mūsų.

Myk. Vaidyla laužia ragus jaučiui, kai šį nugalės, tai bandys laužti Lietuvių Bendruomenei.

Pažanga

Vienas anglas giriasi amerikiečiui:

— Pas mus automobiliai taip greitai gaminami, jog už dviejų valandų nuo pradėjimo, mašina jau rieda gatvėmis.

— Tai niekis! pastebėjo amerikietis. — Pas mus, Detroite, automobilis padaromas per penkias minutes, o už desėtko minučių vairuotojas jau atsiduria ligoninėje.

Po pasisekusios Dainų šventės, patenkintas šoka buvęs reikalų vedėjas V. Radžius ir komiteto narė Agnutė Jasaitytė.

Spygliški nutikimai pasauly

— **Elmira, N. Y.,** laikraščio toje pačioje laidoje pasirodė vienas skelbimas apie siūlomą dešrų kimšėjui darbą, o antras, kad jieško pirkti nebetinkamų ar kritusių karvių, suinteresuotus prašant skambinti tuo pačiu telefonu.

— **Petre Boswort,** 12 m., 1432 S. Canal st., paklaustas ką jis norįs turėti, broliuką ar sesutę, atsakė, jog, kad mama daug nepasikeistų jis norįs turėti pony.

— **Audubono šeimininkė,** kuri turėjo vargo vaikus prikviesti prie stalo daržovių valgyti, surado išeitį: sumaišė viską krūvon ir pavadino "Davy Crockett salotiniu".

— **Mary Pattingau** Milwaukee, patraukė vyrą į skyrybų teismą už tai, kad jis dažnai užtraukdavo dainelę "I wish I were single" — Aš norėčiau būti nevedęs. Už tokį vyro žiaurumą Mary bylą laimėjo vienbalsiu teisėjų pritarimu.

Kerdžius ar piemuo

Myk. Narbutas Dirvoje rimtai aiškina: "O štai vienam dienrašty kažkoks piemuo aprašo S. Lozoraičio vizitą Labdarių ūkyje. Čia turiu pasiaiškinti: perskaitęs tą aprašymą pastebėjau garsiai, kad straipsnelio autorius-kerdžius. Žmona perskaičiusi prikišo man, kad aš užgaunąs kerdžių, nes kerdžius per rimtas, kad taip parašytų, taip galėjo tik piemuo parašyti". Spygliai patikslina, kad taip rašė ne kerdžius ir ne piemuo, bet Julius Sula, kurį Spygliai paskyrė Naujuoju diplomatijos šefu ir kuris tas pareigas ligi šiol tebe eina. Tačiau naujasis už tai ne pyksta ir jis kviečia Narbutą su žmona pietums, kuriuos jau sutiko apmokėti Užulėnio dvaro ūkvedys V. Rastenis.

Skirtingi atsakymai

Gerokai pačmęs pilietis Lansinge, Mich., paklausė gubernatorių Williams:

— Gubernatoriau, kiek dabar laiko?

— Lygiai devinta valanda vakaro, — atsakė.

— Nesuprantu, per visą dieną gaunu vis skirtingus atsakymus, nusiskundė pijokas.

Mano vyras, iš darbo grįžęs, namie man daug geriau išverda, negu šitam restorane.

Čekijos laimėjimas

Čekų profesinių sąjungų laikraštis, aprašydamas vieną laikrodžių krautuvę, sako: "Kas ties šios krautuvės langais sustoja ir į laikrodžius pasižiūri, turi pagrindo džiaugtis. Languose išstatytieji laikrodžiai yra Sovietų Sąjungos fabrikų gaminys, ir ta firma vadinasi "Laimėjimas".

Užmiršti Altus, Vlikus, tėvynę,
Kai pasigauni tokią undinę.

Duktė nekalta

Motina paklausė savo devynių metų dukrelę, kodėl jos knygutėje tokie blogi pažymiai.

— Mama, ką aš galiu padaryti, kad aš nesėdžiu arti gabaus mokinio?

Ir taip gali duoti

Senyva ponia sako:

— Vaike, tuojau mesk šalin cigaretę.

— Nereikia ponia. Jeigu jūs norit rūkyti, aš galiu jums duoti cigaretę dar nepradėtą.

Tikras reikalas

Jaunoji tuojau po vestuvių duodama vyrui pietus sako:

— Mielasis, ką aš gausiu, jei aš taip paruošiu pietus kiekvieną dieną.

— Tikras reikalas: mano mirties draudimus, — atsakė vyras.

Kiškiai, kurie buvo visko kaltininkai

Tokiais laikais, kuriais net vaikai galėtų prisiminti, vilkų gaujos kaiminystėje gyveno vienas kiškių šeima. Vilkai pareiškė, kad jiems nepatinkąs kiškių būdas gyventi. Vilkai buvo susižavėję savo būdu gyventi ir manė, kad tai vienintelis geras būdas. Vieną naktį per žemės drebėjimą žuvo keli vilkai ir už tai tapo apkaltinti kiškiai, nes gerai žinoma, kad kiškiai, tapsendami užpakalinėm kojom, drebina žemę.

Kitą naktį žaibas užmušė vieną vilką, ir už tai taip pat teko kaltė kiškiams, nes gerai žinoma, kad tie kopūstų valgytojai daro žaibus. Vilkai pagrasė civilizuosią kiškius, jei šie nepasitaisysią, ir kiškiai nutarė bėgti į negyvenamą salą. Bet kiti tolėliau gyveną žvėrys sugėdino juos, sakydami "Jūs turite likti ten, kur esate, ir būkite narsūs. Jūs pasaulis ne tų, kurie bėga. Jei vilkai jus pultų, mes tikriausia jus ginsime". Taip kiškiai ir liko gyventi vilkų kaimynystėje.

Vieną dieną užplūdo baisus potvynis ir paskendo daug vilkų. Ir už tai tapo kaltė mesta ant kiškių, nes gerai žinoma, kad tie ilgaausiai morkų rausėjai daro potvynius. Vilkai puolė kiškius ir uždarė juos tamsiame urve.

Praėjo kelios savaitės ir niekas nežinojo kiškių likimo, ir kiti žvėrys klausinėjo, kokia jų dalia. Vilkai atsakė, kad jie suėdę kiškius, o be to, tai esąs grynai vidinis jų klausimas. Bet kiti žvėrys pagrasė, kad jie susivienysią prieš vilkus, jei šie nepasiteisinsią dėl kiškių sunaikinimo. Tada vilkai atsakė: "Jie norėjo bėgti, o kaip jūs žinote, šis pasaulis ne tų, kurie bėga".

Pamokymas: Reikia ne eiti, bet bėgte bėgti į artimiausią negyvenamą salą.

J. Thurber

Pirma vadui, dabar tautai

"Margučio" birželio mėn. numery yra straipsnis: "Žmogus, diplomatas ir šefas". Tame straipsnyje autorius išgarbinęs šefą, jo diplomatinius sugebėjimus bei žodžio apskaičiavimus, cituoja Lozoraičio kalbą:"... aš laikau save visos tautos tarnu nuo to laiko, kai mūsų mirtini priešai bolševikai okupavo kraštą".

Labai miela ir Margučiui, ir visiems, kad šefas prisipažino ir pasisakė, kad jis pirma tarnavo tautos vadui, bet kai vadas nebeliko tai pradėjo tarnauti tautai.

Mikas Mužikas

Posmai apie Jonines

Visokie paukščiai krūmuose gieda,
Širdyje kažko lyg šunys kaukia,
Ir eini jieškot paparčio žiedo
Ir mėlynakio ir šviesiaplaukio.

Stebulės dega visuose šonuos,
Ugnys ir dainos sklaidosi ore,
Iš dangaus šypsos, pats šventas Jonas,
Ir pats prie laužo nušokti nori.

Kibirkštys kyla augštyn žvaigždėmis,
Pievomis rūkas tyliai nuplaukia,
Ir iš qsočio bernai pasėmę,
Naminį alų stiklinėm maukia.

Žvaigždėmis ugnys ištaško smalą,
Augštyn pakyla daina ir ūpas,
Raganos visos tuoj gauna galą,
Kai susimaišo rankos ir lūpos.

Daina ir juokas skardena ore,
Stebulių ugnys nušviečia erčią,
Tylom išeina ne viena pora
Susijieškoti žiedo paparčio.

O kai jau rytas pradeda švysti,
Kai ima gesti akys ir laužai,
Tada galvoji kažkas jaunystę,
Širdį, kaip medžio šakas sulaužo.

Kartais tremtyje panašiai šnekam
Ir vienas kitą truputį mylim,
Tiktai nenorim uždegti rato,
Čia anie vienas automobilio.

Kartais čia žiūrim į mėnesieną,
Ir apie laužus sustoję giedam,
Ir pasiėmę vienas po vieną,
Einam jieškoti paparčio žiedo.

Spyglininkai rašo ..

— **Br. Vasys,** iš Cicero, mokėdamas Draugo prenumeratą ir paskyręs Spygliams Dygliams 1 dol. siūlo įsteigti Spyglių fondą, iš kurio galėtų pinigų pasiskolinti kas kartą vis labiau tuštėjantys Tautos ir Tautininkų fondai. Pranešame, kad Spyglių fondo pinigai pirmiausia bus sunaudoti Spyglių bendradarbio Alb. Pliumpio, raitorių maršalo (joties) naujiems lampasams pirkti.

— **J. P-kis** iš Mass., Spygliams užgiedojo: "Aš keliu Spygliams kepurę, kai jie baisiai taikliai dūria, bet kai įdurt nepapuola, tai juos reikia mušt su kuolu". Sutinkame, kad reikia, nes už vieną muštą duoda dešimt nemuštų.

— **K. B. Kraučiūnas** iš Conton, Conn., atsiuntė ilgesnį eilėraštį, kaip jis Kalifornijoj statęs už lenktynius arklius, paskui už lenktyninius šunis, tačiau: "Sutaupęs dešimkę maniau bus naudos, tačiau ji nuėjo ant šuns uodegos".

— **Kazys iš Cleveland** rašo: "Leiskit Spyglius kas savaitę, tik kietesnius, nes baigia tarp spyglių atsirasti rožių". Redakcija pataria: nebijokit, pasistengsime rožes sukryžiuoti su dilginėmis.

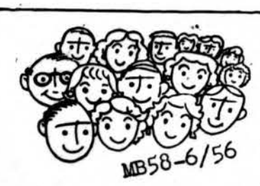

Chicagos sporto klubas Vainutas po laimėjimo.

Sportinė kronika

— **Milwaukės FASkas,** kelis metus garbingai gynęs lietuvių sportininkų interesus iš "Tribūnos bokštelio", tyliai pasitraukė į atsargą. Kaip prnešama, jo darbuotojai perėjo gaminti "Šlitzo" alų.

— **Chicagos Lietuvių Sporto** klubo Neris (buv. Perkūno) futbolininkų uniforma parduodama, nes jau ją baigia sugraužti kandys. Kreiptis pas klubo vadovą į šv. Kazimiero kapines.

— **Vasaros metu** Chicagos lietuvių sportinis gyvenimas persikėlė į Sandūnus. Čia žaidžiamas tinklinis, kojinis ir haibolinis.

Klausimai be atsakymų: — Kokią yra geresnė nauda: vadovauti sporto klubui ar vežioti alų?

— Koks šokimas yra geresnis: per kartį ar Lietuvių Auditorijoje?

— Kas yra naudingiau: sportuoti ar tik kalbėti apie sportą?

O, mano seni, niekad nebuvau pastebėjus, kokios didelės tavo akys.

Meškeriojimo draugai

Teisėjas: — Jau dveji metai kaip kartu kiekvieną savaitę meškeriojate. Bet kaip visa tai įvyko, kad dėl tos žuvies tiek smarkiai susipešėte.

— Matai, pone teisėjau, — tarė atsakovas nedrąsiai: — tai buvo pirmoji žuvis, kurią mes pagavome.

Galvos ir žinios

Margutis Nr. 7—8 įsidėjo žinią, kad kultūros kongreso atidaryme dalyvavo pusantro šimto žmonių, o kitam puslapy nuotrauką iš to paties kongreso, kurioje matyti keli šimtai galvų. Žodžiai liudija melą, fotografija liudija faktą, o abu tie dalykai liudija, kad: "tam Marguty daugel vietos, šalia vietos galvos kietos".